

PORADNIK GOSPODARSKI

UKAZUJE SIĘ OD 1889 ROKU

WRZESIEŃ 2025

Zarządzanie
przydomową winnicą

Słonecznik
w uprawie polowej

PL ISSN 0137-6780 INDEX 369608
BEZPŁATNY

R **Radio**
Poznań

*pierwsze
w Wielkopolsce*

**ZESKANUJ KOD
I POSŁUCHAJ**

**INFORMACJE Z REGIONU
NADAJEMY OD 1927 ROKU**

POZNAŃ - 100,9 FM | KALISZ - 91,1 FM | OSTRÓW WLKP. -
91,1 FM | KONIN - 91,9 FM | LESZNO - 100,9 FM | GNIEZNO -
98,3 FM | NOWY TOMYŚL - 102,4 FM | PIŁA - 103,6 FM

Drodzy Czytelnicy,
za nami dwa wakacyjne miesiące i już wkrótce pożegnamy lato. Wrzesień jest jednak kolejnym miesiącem intensywnych prac na polu, mimo że w wielu ośrodkach odbyły się już dożynki, które są symbolicznym podsumowaniem żniw. Z tej okazji w imieniu swoim i wszystkich pracowników Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu życzę Państwu radosnego świętowania dożynek. Niech ten czas będzie też dobrą okazją do tego, żeby podkreślić, jak ważna dla całej gospodarki jest ciężka, codzienna praca rolników.

Teraz jeszcze w krótkim okresie trzeba jeszcze zebrać ostatnie plony, a następnie przygotować pola do zimy. Na wnioski pewnie przyjdzie czas, ale już dziś wiemy, że pogoda znów mocno dała nam się we znaki i miała ogromny wpływ nie tylko na przebieg żniw, jak i na wymiar finansowy działalności rolniczej. To kolejny rok, w którym aura staje się coraz mniej przewidywalna, a gwałtowne opady deszczu płynnie przeplatają się z falami upałów. Jesteśmy świadkami zmian klimatycznych i nie pozostaje nam nic innego, jak się do nich dostosować. Szczególnie w rolnictwie. Dlatego zachęcam do zapoznania się z artykułem poświęconym właśnie zmianom klimatu i temu, jak możemy dbać o zasoby naturalne.

Ocieplenie, którego jesteśmy świadkami, powoduje, że w naszym kraju tworzą się coraz bardziej korzystne warunki do uprawy np. winorośli. Jeśli ktoś myśli o założeniu własnej winnicy, to już wkrótce – w październiku, a nawet w listopadzie – może przystąpić do sadzenia pnączy. A warto podkreślić, że ta dziedzina produkcji roślinnej ma długą, wielowiekową tradycję, także w Wielkopolsce. W naszym regionie, szczególnie na południu, mamy też sprzyjające warunki do uprawy słonecznika. Dobrze znosi on suszę i jest rośliną dość odporną na choroby i działania szkodników. Zarówno winoroślom, jak i słonecznikom są poświęcone osobne artykuły w tym wydaniu „Poradnika Gospodarskiego”.

Polecam również lekturę tekstu o kwiatach jadalnych. Dodam tylko, że nasza broszura poświęcona tej tematyce cieszy się ogromną popularnością podczas wystaw, targów i innych tego typu wydarzeń. Publikacja prawie zawsze jako pierwsza znika ze stoiska WODR. Życzę miłej lektury.

dr inż. Justyna Winiarska
Dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

W numerze

- 4 List Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- 6 Zarządzanie przydomową winnicą
- 10 Słonecznik w uprawie polowej
- 14 Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza w rolnictwie
- 17 I.14.1.1 Szkolenia podstawowe dla rolników
- 18 Znaczenie roślin motylkowych w produkcji roślinnej
- 22 Kiszonka z kukurydzy – jakość zaczyna się od właściwej decyzji w polu
- 25 Zasady bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną
- 28 III edycja Premiowania Żrebiąt Związku Hodowców Koni Wielkopolskich już za nami
- 34 Notowania cen
- 37 Kwiaty jadalne – surowce o prozdrowotnych właściwościach
- 40 Wybrane formy opodatkowania działalności rolniczej
- 42 Kącik rozrywki
- 43 Szakszuka

Wydawca

**Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu**

Dane kontaktowe
ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
tel. 618 630 413,
email: gospodarski@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl

Redakcja
Redaktor naczelny Jacek Strykowski
Korekta Edyta Browarska
Skład i łamanie Arek Borowczyk
Zdjęcie na okładce Freepik
Podpisano do druku dnia 24.08.2025 r.

Druk Drukarnia Kolumb
Nakład 1500 egz.

wodr.poznan.pl

f WODRwPoznaniu
@ @wodr-poznan
g wodr_poznan

DRODZY ROLNICY! SZANOWNI GOŚCIE UROCZYSTOŚCI DOŻYNKOWYCH!

Święto Plonów to szczególny moment w kalendarzu polskiej wsi – czas wdzięczności, podziękowań i wspólnego świętowania owoców ciężkiej, całorocznej pracy.

Dożynkowe święto jest zwieńczeniem wielomiesięcznego trudu rolników, którzy mimo wielu przeciwności – od kaprysów pogody po wyzwania współczesnego rynku – nie szczędzili sił, by zapewnić nam chleb powszedni. Ten chleb, wypieczony z tegorocznych zbiorów, to nie tylko symbol sytości, ale także znak nadziei, że przez nadchodzące miesiące na polskich stołach nie zabraknie pożywienia.

Drodzy Rolnicy!

Wasza praca – często niedoceniana i wykonywana w cieniu wielkomiejskiego zgiełku – ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Polski i Europy. Od wieków polski rolnik żywił i bronił, pielęgnował ziemię ojców z miłością i oddaniem. Dziś dzięki Waszemu wysiłkowi i nowoczesnemu podejściu, Polska jest nie tylko samowystarczalna żywnościowo, ale jest także znaczącym eksporterem wysokiej jakości żywności, cenionej na światowych rynkach.

Nasz kraj od ponad dwóch dekad jest członkiem Unii Europejskiej, a pierwsze półrocze 2025 roku minęło pod znakiem polskiej prezydencji w Radzie Europejskiej. To dobra okazja, by podkreślić, jak wiele zmieniło się na polskiej wsi dzięki funduszom unijnym. Nowoczesne maszyny, innowacyjne technologie, lepsza infrastruktura, wszystko to sprawia, że praca rolnika staje się bardziej efektywna, a życie choć nadal pełne wyzwań – nieco łatwiejsze.

Niestety, nie brakuje także trudnych chwil. Zmiany klimatu, choroby roślin i zwierząt czy skutki geopolitycznych napięć – to realne zagrożenia, z którymi codziennie się mierzycie. Przymrozki, susze, ulewne deszcze i gradobicia w tym roku szczególnie dały się we znaki wielu gospodarstwom. Warunki pogodowe opóźniły tegoroczne zbiory, na naszych oczach wyraźnie zmienia się kalendarz prac polowych, anomalie pogodowe są coraz dotkliwiej odczuwalne.

W tych trudnych sytuacjach Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi czuje ciężar odpowiedzialności i podejmuje wszystkie możliwe działania, żeby wesprzeć rolników. Wsparcie Państwa jest nie tylko potrzebne, ale i obowiązkowe – dlatego podejmujemy działania, aby pomoc płynęła do Was sprawnie i skutecznie – zarówno z poziomu krajowego, jak i z dodatkowych środków unijnych.

Drodzy Rolnicy!

Wasze wieńce dożynkowe, wykonane z sercem, są nie tylko pięknym elementem tradycji i kultury, ale są symbolem ciężkiej pracy. Wasza codzienna praca to coś więcej niż zawód – to misja, pasja i odpowiedzialność za przyszłość. Polski rolnik to nie tylko strażnik bezpieczeństwa żywnościowego, to także strażnik środowiska, klimatu i krajobrazu.

Szanowni Państwo,

Mimo wielu trudności wieś była i na szczęście pozostaje ostoją wartości. Wszystkim rolnikom składam wyrazy uznania za ich codzienną pracę. Z całego serca życzę, by ta praca zawsze dawała obfite plony i była otaczana społecznym szacunkiem.

Dziękuję Wam za trud, za poświęcenie i wytrwałość. Niech w Waszych domach zawsze gości spokój, zdrowie i pomyślność, a kolejne lata przynoszą coraz lepsze perspektywy dla polskiej wsi.

Wszystkim uczestniczącym w tradycyjnym święcie plonów przekazuję najlepsze życzenia radosnego świętowania, miłych spotkań i niezapomnianych wspomnień.

Szczęść Boże wszystkim polskim rolnikom!

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

JESIENNE TARGI ROLNO-OGRODNICZE AGROMARSZ

Marszew k. Pleszewa
5 października 2025, godz. 9⁰⁰-16⁰⁰

Wielkopolski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefana Krajewskiego

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

WIELKOPOLSKA

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

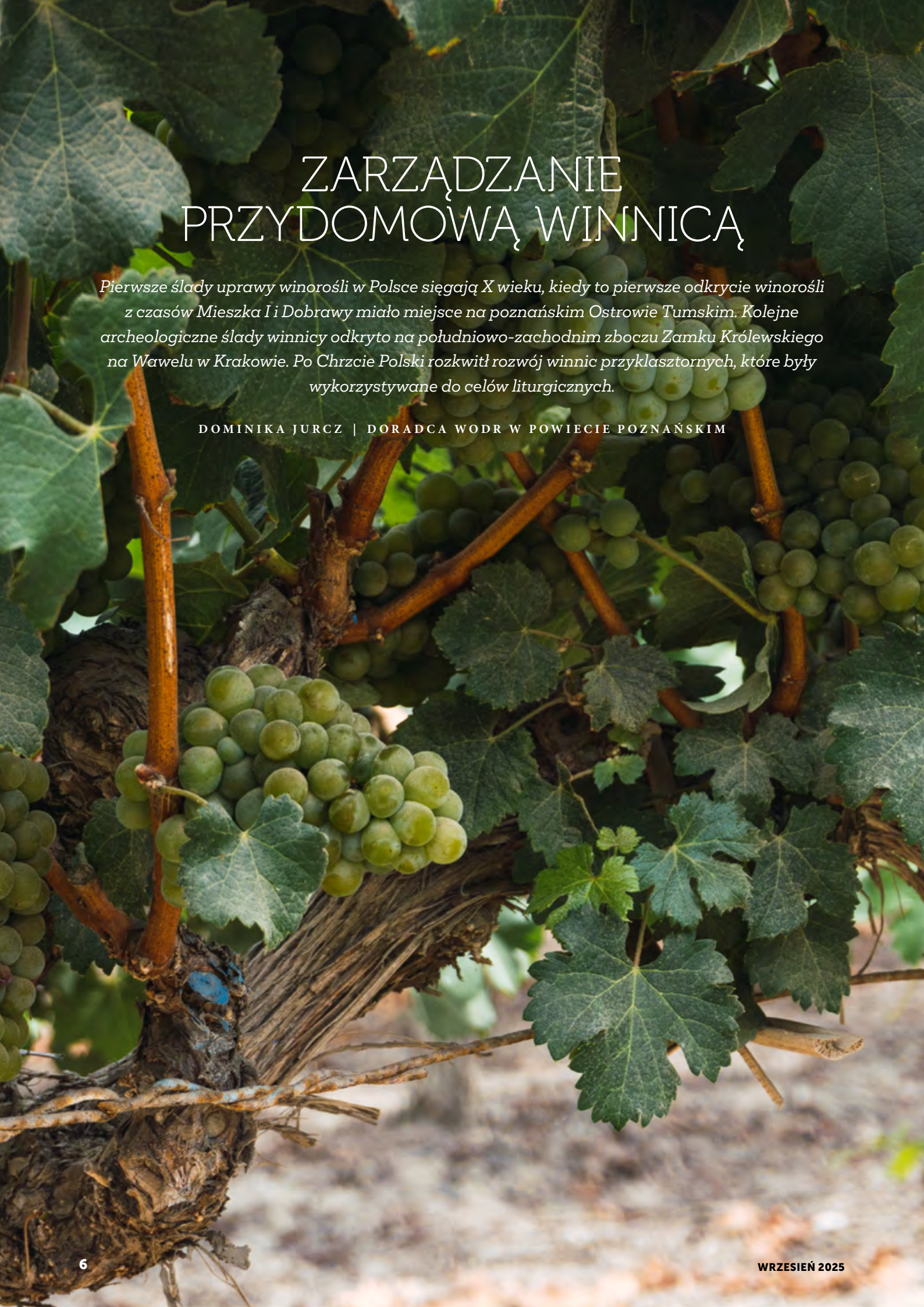
#KUPUJŚWIADOMIE

PATRONAT MEDIALNY

naszemiasto.

ZARZĄDZANIE PRZYDOMOWĄ WINNICĄ

Pierwsze ślady uprawy winorośli w Polsce sięgają X wieku, kiedy to pierwsze odkrycie winorośli z czasów Mieszka I i Dobrawy miało miejsce na poznańskim Ostrowie Tumskim. Kolejne archeologiczne ślady winnicy odkryto na południowo-zachodnim zboczu Zamku Królewskiego na Wawelu w Krakowie. Po Chrście Polski rozkwitł rozwój winnic przyklasztornych, które były wykorzystywane do celów liturgicznych.

DOMINIKA JURCZ | DORADCA WODR W POWIECIE POZNAŃSKIM

Między XIII a XVI wiekiem intensywnie zaczęły rozwijać się winnice w majątkach klasztornych i biskupich wokół Krakowa. Następnie powstawały winnice wokół siedzib książęcych i królewskich, gdzie funkcjonowały osady służebne, których mieszkańcy byli zobowiązani dostarczać wino na wawelski dwór królewski. W tym czasie największe winnice były zlokalizowane w okolicach Krakowa, Poznania, Gniezna, Sandomierza, Płocka, Sanoka i Przemysła. W XIV w. wino było już wytwarzane przez mieszczan.

UPRAWA DZIŚ

W 2009 roku w Polsce zarejestrowano 21 winnic. W ciągu kolejnych 10 lat ich liczba wzrosła trzydziestopięciokrotnie. Na przełomie lat 2023/2024 oficjalna liczba producentów wina w Polsce sięgała 460 podmiotów.

W ostatnich latach w Polsce mamy coraz bardziej sprzyjające warunki uprawie winorośli. Wszystko za sprawą zmieniających się warunków klimatycznych. W naszym kraju długość okresu wegetacji jest zróżnicowana. Odnotowanie wzrostu średniej dobowej temperatury powyżej 9°C jest sygnałem początku wegetacji. Natomiast koniec wegetacji odnotowuje się, gdy temperatura spadnie poniżej 10°C. Do prawidłowego wzrostu winorośl potrzebuje minimum 300 mm opadów deszczu. Optymalna ilość opadów waha się między 500 a 600 mm. Śnieg stanowi barierę izolacyjną dla rośliny. Chroni przed wiatrem i mrozem. Jednak jeśli jest zlodowaciały to po dłuższym czasie może powodować wyparzenia roślin. Najbardziej optymalną temperaturą dla okresu wegetacyjnego winorośli jest 14°C. Współczynnik SAT jest sumą średnich aktywnych temperatur powyżej 10°C. Stanowi on kryterium doboru szczepów winogron ze względu na ich wymagania termiczne. Winogrona w Polsce nie powinny być uprawiane powyżej 350 m n.p.m. Powyżej tego poziomu współczynnik SAT spada poniżej granicznej wartości. Należy pamiętać, że na każde 100 m w górę obniża się temperatura o ok. 0,6°C. Może się to przełożyć na obniżenie zawartości cukru i wzrost kwasu w owocach. Winorośl najlepiej rośnie na zboczach, ponieważ w takich miejscach zapewnione jest najlepsze nasłonecznienie, ciepło oraz korzystny mikroklimat. Dzięki odpowiedniemu nachyleniu terenu promienie słońca padają pod optymalnym kątem, który pozytywnie wpływa na procesy fotosyntezy oraz dojrzewanie owoców. Dodatkowo zimne powietrze przesuwa się w dół, chroniąc uprawę przed przymrozkami. Stoki również zapewniają dobry drenaż, dzięki czemu zapobiega się gromadzeniu wody i ograniczeniu powstawaniu chorób grzybowych. Dotlenienie gleby sprzyja prawidłowemu wzrostowi systemu korzeniowego winorośli, co ostatecznie wpływa na jakość owoców oraz charakter wina. Gleba jest czynnikiem, który determinuje lokalizację winnicy, jednak najmniej wpływa na jakość winogron i wina. Prowadzenie uprawy na glebach żyznych i wilgotnych przekłada się na duży przyrost zielonej masy, większe owoce oraz obfity plon. Winorośl później zaczyna wschodzić w stan spoczynku zimowego. Natomiast uprawa na glebach słabych i suchych przekłada się na słaby przyrost, mniejsze owoce, które są słodsze. W takich warunkach krzewy lepiej zimują przez co rzadziej przemarzają.

SADZIMY WINOROŚL

Gdy mamy wybrane odpowiednie miejsce na plantację winorośli, można rozpocząć sadzenie pnączy. Możliwe są dwa terminy sadzenia. Sadzenie jesienią (październik, listopad) zazwyczaj nie wymaga późniejszego podlewania sadzonek. Za to może być konieczność wykonania kopczyków w celu ochrony przed mrozami. Sadząc winorośli wiosną w okresie kwietnia/maja, trzeba zwrócić uwagę na dobór terenu

z uwzględnieniem możliwości wystąpienia wiosennych przymrozków. Sadzenia również nie należy opóźniać, ponieważ wraz ze wzrostem temperatury osusza się gleba. W związku z tym może wystąpić konieczność podlewania winorośli.

JAK PRAWIDŁOWO

NALEŻY PROWADZIĆ MŁODĄ WINNICĘ?

Nowo posadzone krzewy wymagają szczególnej opieki w kolejnych latach. Prawidłowe prowadzenie roślin w pierwszych sezonach przełoży się na osiągnięcie zadowalających plonów w kolejnych latach. W pierwszym roku prowadzenia winnicy należy wykonać szereg zabiegów w okresie od kwietnia do sierpnia. Należy mieć na uwadze fakt, w tym czasie najintensywniej powinien rozwijać się system korzeniowy. Rozpoczyna się od posadzenia rośliny i jej palikowania. Paliki będą stanowiły pewien rodzaj rusztowania, po którym będzie wspinać się winorośl. Następnie należy wyselekcjonować dwa najsilniejsze pędy, a pozostałe należy usunąć. Wraz ze wzrostem pędów stopniowo trzeba je przymocowywać do palika. Pod koniec lata istotnym zabiegiem jest ogławianie pędów. Polega to na przycięciu pędu na wysokości palika. Celem tego zabiegu jest przyspieszenie drewnienia latorośli. Im roślina lepiej zdrewnieje, tym lepsze będzie jej przezimowanie, a także będzie bardziej odporna na pojawiające się przymrozki. W trakcie sezonu wegetacyjnego konieczne jest usuwanie pędów syleptycznych oraz gron. Dzięki temu lepsze będzie prześwietlenie krzewu, poprawią się warunki fitosanitarne, a także przyspieszy się dojrzewanie owoców. Zabieg ten wykonuje się co roku.

Drugi rok winnicy przebiega analogicznie jak pierwszy. Jednak na przełomie lutego/marca należy wykonać pierwsze cięcie zimowe. Trzeba przyciąć pozostawione zeszłoroczne łozy. Jeden z nich na dwa oczka, drugi na jedno oczko. W tym czasie można również zamontować rusztowanie.

W trzecim roku młodej winnicy również wykonujemy cięcie zimowe. Pozostawiamy pędy górne (2 lub 3 węzły) i usuwamy pędy, które wyrastają z niższych węzłów na pniu. Na przełomie czerwca i sierpnia usuwa się pędy syleptyczne oraz ewentualne grona. Na koniec sezonu przeprowadza się ogławianie latorośli, zachowując ich odpowiednią długość.

Kolejny rok w winnicy jest bardzo ważnym okresem. Otóż w czwartym roku jest owocowanie oraz pierwsze zbiory. To szereg przeprowadzonych zabiegów w poprzednich trzech latach będzie miał wpływ na liczbę i jakość zebranych owoców. Również w tym roku jak i kolejnych latach nie należy zapominać o zabiegach poprawiających jakość plonowania winorośli. Do najważniejszych należą cięcie zimowe wykonywane na przełomie lutego i marca. Istotnym elementem w każdym roku będzie ochrona oraz nawożenie roślin. Warto robić badania gleby, by wiedzieć jakie niedobory składników uzupełnić. Również zdrewniałe pędy ze względu na wyższe temperatury robią się wiotkie i to jest idealny moment, aby je przeginać i mocować do rusztowania. Należy to wykonać delikatnie, by nie połamać owocujących ramion. Usuwa się latorośle, które pozbawione są kwiatostanów i pędów syleptycznych. Można to wykonać również podczas cięcia letniego. Cięcie letnie również jest zasadniczym zabiegiem, którego celem jest zahamowanie nadmiernego wzrostu latorośli oraz przyspieszenie procesu drewnienia. Istotnym zabiegiem jest usuwanie nadmiaru liści w szczególności w pobliżu gron. Ich oberwanie poprawi warunki fitosanitarne, zapewni lepszy przewiew i nasłonecznienie. Zielone żniwa przeprowadza się 2-3 tygodnie przed rozpoczęciem fazy dojrzewania gron. Podczas zabiegu usuwany jest nadmiar gron z krzewu. Przeprowadzając selekcję, powinno się zostawić najbardziej wykształcone grona. Przyjmuje się, że z jednego krzewu powinno

się zebrać 2-2,5 kg owocu, co przekłada się na 10-14 gron na winorośl. Na wyznaczenie terminu zbioru owoców wpływa szereg czynników. Należy zwrócić uwagę na parametry owoców tj. zawartość cukrów, kwasów oraz pH. Należy pamiętać, że każdy rok jest inny. Zbiór gron odbywa się w sposób ręczny lub maszynowy. Powinno się go wykonać w dzień bezdeszczowy, wcześniej rano. Do pojemników powinny trafić tylko suche i zdrowe grona. Owoce należy zbierać do niskich pojemników by się nie gniotły. Ze względu na fakt, iż owoce szybko podlegają procesowi utleniania (co przekłada się na jakość wina), konieczny jest niezwłoczny transport do winiarni i przystąpienie do przetwórstwa.

JAKOŚĆ OWOCÓW A WINO

Jakość wina w dużej mierze jest uzależniona od jakości owoców. W momencie zbioru grona powinny charakteryzować określonymi parametrami:

1. Ekstrakt: w zależności od zawartości cukru w moszczu można wyprodukować wina:
 - wytrawne – o zawartości cukru resztkowego do 4 g/l;
 - półwytrawne – o zawartości cukru resztkowego od 4,1 g/l do 12 g/l;
 - półsłodkie – o zawartości cukru resztkowego między 12,1 a 45 g/l;
 - słodkie – o zawartości cukru resztkowego 45 a 100 g/l.
2. PH: w momencie zbioru owoców powinno wynosić od 3,0 do 3,2; pH bliskie 4,0 w trakcie zbioru grona sprawia, że wyprodukowanie wina stabilnego będzie bardzo trudne.
3. Kwasowość ogólna: w momencie zbioru powinna być między 7-8 g/l dla win spokojnych, natomiast dla win musujących powinna ona wynosić 11-12 g/l.

Białe czy czerwone? Czas na produkcję!

WINA BIAŁE – ETAPY PROCESU

1. Bezpośredni przerób winogron zaraz po ich zebraniu polegający na rozdrabnianiu i odszypułkowaniu.
2. Tłoczenie – podczas tłoczenia należy oddzielić samocięk od soku tłoczonego. Z winogron białych można uzyskać od 55-75% masy owoców.
3. Klarowanie – moszcz poddaje się klarowaniu, czyli oddzieleniu resztek owoców od soku. Jego temperatura powinna wynosić 5°C przy ograniczonym dostępie powietrza. Proces trwa 24-48 godzin.
4. Odciąganie soku – sok jest odciągany z nad osadu do drugiego zbiornika, gdzie będzie przeprowadzona fermentacja alkoholowa.
5. Korekta smaku – w przypadku zbyt niskiego ekstraktu dosładzamy go do 210 w skali Brix lub w przypadku zbyt wysokiej kwasowości obniżamy ją do ok. 7-8 g/l kwasu winnego.
6. Szczepienie – przygotowany sok należy zaszczyć szlachetnymi rasami drożdży przy jednoczesnym podaniu pożywki.
7. Fermentacja – podczas procesu raz dziennie należy mieszać nastaw; proces powinien być prowadzony w sprzyjającej temperaturze 15-17°C.
8. Pierwszy obciąż – po powyższym procesie wykonujemy obciąż wina, który należy pozostawić na 2-4 tygodni bez siarkowania. Jest to tak zwane dojrzewanie wina nad osadem.
9. Drugi obciąż – po dojrzewaniu wina wykonuje się drugi obciąż podczas, którego siarkuje się młode wino 3 g/hl SO₂.
10. Trzeci obciąż – po trzecim obciążu między styczniem a marcem wykonuje się klarowanie wina; najczęściej czynność tą wykonuje się bentonitem sodowym.
11. Obciąż z filtracją – wykonuje się po upływie dwóch tygodni od zastosowania bentoninu.

12. Butelkowanie – przed butelkowaniem białe wino należy zabezpieczyć wolną siarką w ilości 25 mg/l, w przeciwnym razie może dojść do zepsucia wina.

13. Dojrzwianie – wina białe dojrzewają krócej niż wina czerwone, ponieważ z czasem tracą owocowe aromaty i wino traci na świeżości.

WINA CZERWONE – ETAPY PROCESU

1. Tłoczenie – podczas tłoczenia miazgi oddzielają się części stałe od fazy ciekłej; po wytłoczeniu wino przepompowywane jest do zbiornika szklanego lub ze stali nierdzewnej, który wcześniej zdezynfekowano SO₂.
2. Pierwszy obciąż – po ok. 5 dniach należy dokonać pierwszego obciążu; oddziela się resztki owoców oraz osad drożdżowy od wina.
3. Fermentacja jabłkowo-mlekowa – proces przeprowadza się, gdy wino ma zbyt wysoką kwasowość, można ją obniżyć, używając bakterie kwasu mlekowego; fermentacja przebiega w temperaturze przekraczającej 17°C; przerywa się proces poprzez obniżenie temperatury i dodanie SO₂ w ilości 10 g/hl.
4. Drugi obciąż – przeprowadza się po zakończonej fermentacji, podczas przepompowywania dodaje się 5 g/hl SO₂; aby wino czerwone było stabilne musi zawierać 50 mg/l wolnego SO₂.
5. Trzeci obciąż i beczkowanie – po wykonaniu trzeciego obciążu wino przenosi się do dębowej beczki, w której będzie dojrzewać od 6 do 36 miesięcy.
6. Butelkowanie – po dojrzewaniu wino butelkuje się.

PLANTATOR WINOROŚLI

A PRODUCENT WINA – ASPEKT PRAWNY

Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich wyodrębniła winiarzy jako plantatorów winorośli oraz producentów wina. Obie te funkcje można łączyć w jednej osobie. Plantatorem winorośli nazywa się osobę fizyczną, prawną lub grupę osób fizycznych lub prawnych, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Unii, oraz posiadają obszar upraw winorośli, jeżeli produkt pochodzący z tego obszaru jest wykorzystywany do komercyjnej produkcji produktów sektora wina.

Natomiast producent wina to osoba fizyczna lub prawna, która przetwarza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej świeże winogrona, moszcz winogronowy lub młode wino w trakcie fermentacji na wino lub moszcz.

Ustawa definiuje również drobnego producenta wina. To taka osoba, która w danym roku winiarskim, biorąc pod uwagę średnią roczną produkcję, z co najmniej trzech kolejnych lat winiarskich produkuje średnio mniej niż 1000 hl wina wyrobionego z surowców pochodzących z upraw własnych winorośli lub upraw winorośli położonych na obszarze województwa, w którym jest zlokalizowane miejsce wyrobu wina [...]. Działalność gospodarcza w zakresie wyrobu wina przez drobnego producenta wina z upraw własnych nie jest działalnością regulowaną i nie podlega wpisowi do rejestru. Producenci wytwarzający mniej niż 100 hl wina nie muszą również rejestrować działalności gospodarczej.

Każdy plantator posiadający tytuł prawny do GO, na którym prowadzona jest uprawa winorośli może ubiegać się o wpis do ewidencji winnic. Ewidencja winnic jest prowadzona przez Dyrektora Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Aby uzyskać wpis, należy złożyć odpowiedni wniosek, gdzie w ciągu 14 dni plantator uzyska zaświadczenie wraz z numerem identyfikacyjnym plantatora winorośli. Każdy producent wina, który wyrabia wino lub moszcz winogronowy z winogron pozyskanych z upraw położonych na terytorium RP ma obowiązek składać odpowiednie deklaracje do KOWR. 2 tygodnie przed rozpoczęciem produkcji wina, lecz nie później niż do 15 września

danego roku składa deklarację o zamiarze wyrobu wina. Deklarację o ilości wytworzonego wina lub moszczów należy złożyć nie później niż do 31 stycznia. Natomiast deklarację o stanie zapasów przedkłada się nie później niż do 31 sierpnia.

Przed planowanym rozpoczęciem działalności (trzy miesiące) należy dokonać zgłoszenia wraz z wymaganymi załącznikami do Krajowej Administracji Skarbowej. Jest to konieczne ze względu na przeprowadzenie kontroli i ustaleniu czy w miejscu prowadzenia działalności podlegającej kontroli celno-skarbowej są zapewnione warunki i środki do sprawnego prowadzenia kontroli w winiarni.

Przed dokonaniem pierwszej czynności polegającej na opodatkowaniu należy zarejestrować się we właściwym Urzędzie Skarbowym jako podatnik VAT. Producent wina jest również płatnikiem podatku akcyzowego. W związku z tym należy złożyć zgłoszenie rejestracyjne do właściwego dyrektora izby administracji skarbowej przez platformę PUESC. Z tego obowiązku została wyłączona produkcja win uzyskanych z winogron pochodzących z upraw własnych w ilości mniejszej niż 1000 hl w ciągu roku winiarskiego. Wyprodukowane wino podlega obowiązkowi oznaczenia znakami akcyzy, a czynność ta powinna być dokonana przed sprzedażą wina lub przekazaniem go do magazynu wyrobów gotowych. W celu uzyskania znaków akcyzy producent zobowiązany jest do złożenia wstępnego zapotrzebowania na znaki akcyzy do Ministerstwa Finansów. Następnie należy złożyć wniosek o wydanie banderol do właściwego urzędu skarbowego.

CZY ZGŁOSZENIE WINIARNI W SANEPIDZIE JEST KONIECZNE?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zawartymi w ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia, zakłady produkcyjne, które produkują lub wprowadzają do obrotu żywność pochodzenia niezwierzęcego, mogą rozpocząć działalność po zatwierdzeniu lub warunkowym zatwierdzeniu zakładu przez inspekcję sanitarną. Niektóre zakłady mogą przy zachowaniu szczególnych warunków określonych w przepisach mogą rozpocząć działalność bez zatwierdzania, jedynie na podstawie samego wpisu do rejestru zakładów podlegających kontroli urzędowej organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W sytuacji, kiedy podmiot prowadzi działalność w zakresie produkcji win gronowych z własnej winnicy, a produkcja jego nie przekracza 1000 hl w roku kalendarzowym zatwierdzenie zakładu przez Sanepid nie jest konieczne.

CZAS NA CERTYFIKAT

Certyfikację wina przeprowadza Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. O certyfikację producent wina może się starać do 15 sierpnia każdego roku poprzez złożenie stosownego wniosku do organu certyfikującego. Po certyfikacji winiarz uzyskuje decyzję, na podstawie której na etykiecie może umieścić rocznik, w którym wino zostało wyprodukowane oraz nazwę szczepu, z którego powstało.

ZEZWOLENIE NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU

Producenci, którzy produkują poniżej 1000 hl wina nie muszą posiadać zezwoleń na sprzedaż hurtową innym podmiotom mającym zezwolenia na sprzedaż detaliczną. Natomiast konieczne jest posiadanie zezwolenia na sprzedaż detaliczną, które jest wydawane przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta na terenie, którego znajduje się miejsce wytwarzania oraz punkt sprzedaży wina.

MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WIELKOPOLSKIEGO RYNKU WINA

Ogólne spożycie rodzimych win jest małe, jednak istnieje coraz większy potencjał do zwiększania tego spożycia. Pomoc w tym może odpowiednia edukacja konsumentów, która da możliwości pobudzenia takich potrzeb. W efekcie można uzyskać stabilnego popytu na wino w kolejnych latach. Uwarunkowania klimatyczne postrzegano jako ograniczenie w uprawie winorośli. Jednak w ostatnich latach zauważalne są znaczące zmiany na bardziej sprzyjające uprawie w Polsce. Z racji ocieplenia klimatu istnieją coraz lepsze warunki do uprawy i produkcji win, nie tylko białych, ale również czerwonych. Z kolei tereny innych krajów, gdzie produkcja winorośli wiodła prym, zmieniają się na mniej korzystne. Wysokie koszty związane z uruchomieniem produkcji wina nadal stanowią znaczne ograniczenie. Również wysokie są koszty produkcji wina. Jeśli chodzi o rynek usług dla sektora winiarskiego, to w ostatnich latach również odnotowuje się znaczną poprawę w tym zakresie.

W Wielkopolsce najstarsze ślady z X wieku potwierdzające produkcję wina odnaleziono na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. W średniowieczu na terenie województwa znajdowała się jedna z największych winnic tamtejszej Polski. Pod koniec XX wieku prywatne osoby zaczęły reaktivować lokalne tradycje winiarskie. Tworzyli pierwsze uprawy winorośli oraz zbierali doświadczenie. Wielkopolskie winnice mają średnią wielkość od 1 do 4 hektarów. Najczęściej uprawy są prowadzone metodami naturalnymi. Starannie dobrane szczepy i ręczna pielęgnacja przynoszą zaskakujące efekty. Z roku na rok przybywa plantatorów winogron, co przekłada się na powstawanie nowych lokalnych winnic na terenie Wielkopolski. Obecnie w ewidencji winnic prowadzonej przez KOWR zgłoszonych jest 39 podmiotów zajmujących uprawą winorośli, gdzie w 2021 roku było niecałe 20 winnic. Od 2022 roku w województwie działa Wielkopolskie Stowarzyszenie Winiarzy. Jego głównym zadaniem jest promowanie Wielkopolski pod kątem przywracania tradycji winiarskich naszego terenu. Kreowanie edukacji enologicznej, a także wytwarzanie coraz lepszych win jakościowych. Obecnie stowarzyszenie zrzesza ponad 20 lokalnych winnic z całego województwa i ich liczba wciąż wzrasta. ■

Źródła:
Opracowanie własne

SŁONECZNIK W UPRAWIE POŁOWEJ

*W ostatnim czasie uprawa słonecznika staje się coraz bardziej popularna.
Jest to spowodowane ociepleniem klimatu, co stwarza dogodne warunki
do uprawy tej rośliny w naszym kraju.*

ARLETA MACIEJEWSKA | DORADCA WODR W POWIECIE GNIEŹNIŃSKIM

Znanych gatunków słonecznika jest 70, ale najpopularniejszy z nich to słonecznik zwyczajny – roślina jednoroczna o wydłużonym okresie wegetacji. Jak sama nazwa wskazuje, kwiaty tych roślin zawsze zwrócone są ku słońcu. W Polsce dużym uznaniem cieszy się właśnie uprawa słonecznika na kwiaty, stosowana jako zielonka lub zielony nawóz w poplonach, jednakże w ostatnich latach w naszym kraju coraz popularniejsza staje się uprawa słonecznika na ziarno, z przeznaczeniem na olej, zwłaszcza na Opolszczyźnie i na Dolnym Śląsku. Nic w tym dziwnego, uprawa słonecznika opłacalność ma dużą i jest o wiele łatwiejsza w uprawie niż rzepak.

WARUNKI DO UPRAWY SŁONECZNIKA

Zasoby wodne są jedną z głównych niekontrolowanych zmiennych środowiskowych, które ograniczają wzrost i rozwój słonecznika, a także plon nasion. Uważa się jednak, że słoneczniki są dobrze przystosowane do możliwej suszy. W utrzymaniu wody pomagają im głęboki system korzeniowy oraz owłosione łodygi i liście.

Można więc rzec, że wraz ze zmianą klimatu warunki do uprawy słonecznika będą miały coraz większe regiony – zarówno w Polsce jak i na całym świecie. Prawdopodobnie z tego też wynika fenomen tej uprawy w ostatnim czasie.

Obecnie najkorzystniejsze warunki do uprawy słonecznika w Polsce występują w Małopolsce, Dolnym Śląsku oraz w południowych rejonach Ziemi Lubuskiej i Wielkopolski.

WYMAGANIA SŁONECZNIKA

Słonecznik może rosnąć nie tylko na glebach czarnych czy czarnoziemiach, ale także na glebach brunatnych, na piasku gliniastym. Najniższy zalecany dla tej rośliny typ gleby to IVa.

Gleby kwaśne, na których sadzonki tej rośliny rosną powoli, a nawet obumierają, oraz gleby piaszczyste i suche nie nadają się do uprawy słonecznika. Nie zaleca się również wilgotnej i łuszczonej się gliny oraz wolno ogrzewających się wiosną ciężkich glin i ił. Gleby z dużą ilością wapna również nie są odpowiednie, ponieważ w przypadku nadmiaru wapnia rozwiną się drobne, niskotłuszczowe nasiona. Słoneczniki najlepiej rosną na glebie obojętnej.

Słoneczniki nie mają specjalnych wymagań dotyczących przedplonu. Sadzi się ją po korzeniach, roślinach strączkowych i ich mieszankach z trawą, a także po jęczmieniu czy pszenicy. W naszych warunkach glebowych najlepszą podsadką pod nasiona słonecznika są rośliny okopowe nawożone obornikiem.

WYSIEW SŁONECZNIKA

Nasiona słonecznika wysiewa się metodą punktową. Polega ona na umieszczeniu tych samych nasion w regularnym rzędzie. W przypadku nasion słonecznika rozstaw rzędów powinien wynosić 50-60 cm, a między nasionami w rzędach – w zależności od rozstawu – 22-27 cm. Nasiona umieszczamy zazwyczaj na głębokości między 3-7 cm, jednak zawsze warto zapoznać się z zaleceniami producenta konkretnego materiału siewnego. W polskim klimacie właściwy termin na wysiew słonecznika to zazwyczaj połowa kwietnia. W zależności od warunków atmosferycznych roślinę tę można również wysiewać nieco później, tj. końcem kwietnia lub początkiem maja.

Sposób uprawy roli przed siewem słonecznika zależy również od gatunku rośliny przed siewem płodozmianu. Po wczesnym rozpoczęciu upraw poprzedzających, np. zbóż, od razu po ich zbiorze przeprowadza się uprawę ścierniska, głębokość sadzenia (6-9 cm) określa ilość resztek poźniwnych. Zabiegi te mają również na celu zwalczanie chwastów i utrzymanie wilgotności gleby oraz ułatwienie orki przedzimowej.

Orkę wykonuje się zwykle zimą na głębokości 22-25 cm. Wiosną wykonywany jest jeden z trzech zalecanych zabiegów agrotechnicznych – bronowanie, uprawa agregatami lub włókovanie.

Tak jak już wspomniano na początku artykułu, słonecznik dobrze znosi suszę. Jednak uprawę powinno się przeprowadzać w taki sposób, aby zatrzymywać jak najwięcej wilgoci w glebie. W ten sposób roślina będzie zabezpieczona przed okresowymi niedoborami opadów, co jest szczególnie ważne późną wiosną i wczesnym latem, kiedy potrzeby wodne słonecznika są największe. Magazynowaniu wody sprzyja utrzymywanie gleby w dobrej strukturze i wysokiej zawartości próchnicy, jak również ograniczenie uprawy do koniecznych zabiegów oraz terminowe ich przeprowadzanie. Nie oznacza to oczywiście, że rolnicy nie rezygnują z praktyk rolniczych (nawożenie czy ochrona przed chwastami), ale ograniczają je do minimum.

CZY UPRAWA SŁONECZNIKA SIĘ OPŁACA?

Obecnie, pomimo braku dopłat uprawa słonecznika – opłacalność tej rośliny jest wysoka. Tym bardziej, że słonecznik ma mniejsze wymagania pokarmowe niż rzepak, więc koszt jego uprawy jest znacznie niższy.

Przeciętny plon słonecznika w 2024 roku wynosił około 3,5 tony/ha. Jeśli chodzi o cenę to słonecznik oscyluje około 70% ceny rzepaku.

Ze względu na uszkodzenia przez ptaki i zwierzynę łowną oraz potencjalne zacienienie (słoneczniki mają wysokie wymagania dotyczące światła i źle znoszą zacienienie), uprawę słoneczników warto zaplanować z dala od budynków, lasów i krzewów. Inwazja ptaków na małych plantacjach może sprawić, że hodowla stanie się nieopłacalna, dlatego słoneczniki lepiej uprawiać w średnich i dużych gospodarstwach, poświęcając minimum 5 ha.

NAJPIĘKNIEJSZE SŁONECZNIKI

Nasiona dostępne w centrach ogrodniczych czy sklepach internetowych pozwolą Ci na wyhodowanie przepięknych jednorocznych odmian! Na które z nich warto zwrócić uwagę?

- Przyozdobiony czerwonymi płatkami słonecznik Prado Red. Intensywna czerwona barwa od razu rzuca się w oczy! Ta odmiana dorasta nawet do dwóch metrów!
- Nieco ciemniej i mniej intensywnie ubarwione płatki, również w odcieniach czerwieni posiada słonecznik bendsone Podobnie jak ten poprzednio opisany – dorasta do dwóch metrów wysokości. Zawsze wypuszcza pojedynczy kwiat.
- Słonecznik Sonnengold k to wyjątkowa odmiana charakteryzująca się bardzo drobnymi, żółtymi płatkami pokrywającymi cały koszyczek kwiatostanowy. Są to znacznie mniejsze rośliny – dorastają jedynie do 50 centymetrów wysokości.
- Niezwykle interesujący słonecznik Strawberry Blonde o cieniowanych, żółto-czerwonych płatkach. Tę odmianę cechuje rozgałęzianie się oraz dorastanie do wysokości 1,5 metra.
- Słonecznik Soraya poprowadzony w odpowiedni sposób może utrzymać nawet pięć kwiatów! Jego wysokość również nie jest zaskakująca, ponieważ wynosi jedynie 150 centymetrów.

A co powiesz na słonecznik ozdobny wieloletni? Słonecznik olbrzymi, miękki, wierzbolistny, bulwiasty czy dziesięciopłatkowy to byliny, które będą zdobić ogrody przez wiele lat. W zależności od odmiany ich wysokość różni się. Niektóre z nich mogą pochwalić się nawet 3 metrami!

Czy słonecznik ozdobny jest jadalny? Owszem, słonecznik bulwiasty (*Helianthus tuberosus*) posiada korzeń (topinambur), który jest jadalny. Warto też wspomnieć o tym, że słonecznik jadalny (słonecznik zwyczajny – *Helianthus annuus*) również może pochwalić się świetną prezencją.

JAK SIAĆ SŁONECZNIK OZDOBNY?

Aby rozpocząć hodowlę, musisz zaopatrzyć się w sklepie ogrodniczym lub internetowym – wpisując w wyszukiwarkę frazę „słonecznik ozdobny nasiona”. 1 kg to koszt od 100 do nawet 400 złotych – tylko kto potrzebuje aż tyle? Do całkiem sporego ogrodu wystarczy paczka zawierająca 100 gramów nasion.

Czym siać słonecznik ozdobny? Jeśli nie mamy zbyt wielkich planów – ręcznie. Taki sposób będzie najbezpieczniejszy, ponieważ nasiona muszą znaleźć się dość głęboko pod ziemią, by nie zostały wydziobane przez ptaki. A od czego zacząć? Od znalezienia najlepszych stanowisk. Słoneczniki ozdobne, tak samo, jak i jadalne, mają podobne wymagania.

Aby poprawnie posadzić słoneczniki, przygotuj przynajmniej dwu- lub trzycentymetrowe dołeczki w miejscach docelowych i włóż do każdego 3-4 nasiona. Postaraj się, by dołeczki były od siebie nieco oddalone – każdy słonecznik potrzebuje minimum 25-50 centymetrów wolnej przestrzeni dookoła. Zasadzone pestki przysyp ziemią i poczekaj do ich kiełkowania. Gdy z jednego miejsca wyrośnie kilka słoneczników – usuń wszystkie najsłabsze i pozostaw najsilniejszą sadzonkę.

KIEDY SIAĆ SŁONECZNIK OZDOBNY?

To, kiedy siać słonecznik, ozdobny nie jest do końca jednoznaczne. Jeżeli planujemy wysiewać je w donicach – możesz zacząć już w marcu, a jeśli Twój plan zakłada od razu sadzenie do gruntu – wstrzymaj się do końca kwietnia lub początku maja.

Słonecznik ozdobny w doniczce może również w niej pozostać i stać się przepiękną ozdobą na taras lub balkon. Rózsada marcowa powinna zostać bardzo delikatnie przełożona do gruntu – słoneczniki bardzo źle znoszą przesadzanie.

Tworząc rozsady w taki sposób, że hodujemy słonecznik w doniczce, zadbaj o to, by znajdowały się w nim maksymalnie dwie sadzonki. Większa liczba kiełkujących roślin może być trudna do przesadzenia.

UPRAWA SŁONECZNIKÓW OZDOBNYCH

W jaki sposób dbać o słonecznik ozdobny? Uprawa tych kwiatów nie sprawi Ci kłopotów! Niezależnie, czy wybierzesz słonecznik ozdobny niski czy słonecznik ozdobny wysoki – wszystkie mają podobne wymagania.

STANOWISKO I ZIEMIA

Słoneczniki ozdobne mają takie same wymagania stanowiskowe jak słoneczniki jadalne. Najważniejsze jest zapewnienie im bardzo jasnego, słonecznego i osłoniętego od wiatru stanowiska.

Perfekcyjna ziemia dla tych roślin musi być w miarę przepuszczalna i żyzna. Powinna ona zatrzymywać nieco wody, ponieważ słoneczniki ją uwielbiają, lecz również nie być zbyt luźna lub nader gliniasta.

PODLEWANIE I NAWOŻENIE

Tak jak już wspomnieliśmy – słonecznik ozdobny potrzebuje mnóstwo wody. W upalne dni mogą wymagać tego nawet kilka razy w ciągu dnia! Lecz to nie wszystkie potrzeby słoneczników. Niezwykle ważne jest również ich częste nawożenie.

Jak nawozić słonecznik ozdobny? Najlepiej zastosować mieszanki bogate w azot. Świetnie sprawdzą się również nawozy wieloskładnikowe oraz mieszanie górnej warstwy ziemi z siarczanem potasu.

Przy uprawie słoneczników porządne nawożenie jest przymusowe. Mało które rośliny rosną aż tak szybko i do takich gigantycznych rozmiarów, stąd ich zapotrzebowanie na składniki mineralne jest bardzo wysokie.

CHOROBY I SZKODNIKI

Słoneczniki są roślinami dość odpornymi na choroby i ataki szkodników – jednak zdarzają się wyjątki. Niezwykle groźne mogą okazać się ślimaki oraz mszyce. W zwalczeniu ich na pewno pomogą Ci artykuły poradnikowe znajdujące się na naszym blogu!

Choroby roślin przejawiać się mogą na różne sposoby – jeśli zauważysz alarmujące zmiany na liściach – reaguj! Najbardziej prawdopodobnymi dolegliwościami są choroby grzybowe. Dwie, które najczęściej dotyczą słoneczniki, to mączniak prawdziwy oraz szara pleśń. Walka z nimi może być uciążliwa – najlepiej sprawdzą się preparaty grzybobójcze.

JAK KWITNIE SŁONECZNIK OZDOBNY?

Słonecznik ozdobny w zależności od odmiany kwitnie na przeróżne kolory! Najciekawsze rodzaje mogą pochwalić się intensywnie czerwonymi płatkami, inne cieniowanymi, a jeszcze inne być w niestandardowych kształtach! Jednak kiedy przypada kwitnienie słoneczników?

Słoneczniki kwitną w okresie letnim. Rozpoczynają kwitnienie w lipcu, a kończą we wrześniu. Istnieją również sposoby na wydłużenie tego stanu poprzez obcięcie wierzchołka rośliny w momencie, gdy dorośnie na tyle, by miała przynajmniej 3 pary liści.

JAK ZAARANŻOWAĆ SŁONECZNIK OZDOBNY?

Czas na kilka słów o tym, jak zaaranżować słonecznik ozdobny! Cena ciętych słoneczników ozdobnych wynosi kilka-kilkanaście złotych, lecz to, jakie bukiety mogą z nich

powstać, jest naprawdę zachwycające! Spójrz tylko na poniższe zdjęcie – czyż to nie urocza wiązanka?

Niezwykle urokliwy słonecznik ozdobny karłowy może stanowić świetny kontrast dla innych, wyższych roślin! Jest to wyjątkowa roślina.

Słonecznik ozdobny niski fantazja odznacza się mnogością dostępnych kolorów płatków kwiatów. Te rośliny posadzone z nasion uatrakcyjnią ogród bez najmniejszego kłopotu!

A czy coś może lepiej rozjaśnić dzień niż słoneczniki wazonie? Bukiet stworzony tylko z tych pięknych, ozdobnych kwiatów z pewnością wypełni Twoje mieszkanie ciepłem i swojskim klimatem.

Przepiękne pełne żółto-złotych płatków kwiaty o niezwykłym wyglądzie. Wybór tej propozycji do przydomowej aranżacji to znakomity pomysł! ■

Źródła:

Opracowanie własne

DOSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATYCZNYCH ORAZ OCHRONA WÓD, GLEBY I POWIETRZA W ROLNICTWIE

W obliczu zmian klimatycznych i rosnącej konieczności ochrony zasobów naturalnych racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie stanowi kluczowy element zrównoważonej strategii ochrony wód, gleby i powietrza zgodnie z wymogami unijnych dyrektyw i inicjatyw Zielonego Ładu.

AGNIESZKA JANECKO | DORADCA WODR W POWIECIE CHODZIESKIM

Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza są kluczowymi zagadnieniami, które mają ogromne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju rolnictwa. Sektor ten, będący podstawą nie tylko gospodarki, ale i bezpieczeństwa żywnościowego, stoi w obliczu licznych wyzwań związanych z globalnym ociepleniem, co wpływa na plony, jakość gleby oraz dostępność wody. Zmiany klimatyczne mogą prowadzić do ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak susze, powodzie czy zmiany w cyklach wegetacyjnych, co z kolei ma bezpośredni wpływ na wydajność i stabilność produkcji rolniczej. W kontekście ochrony środowiska, regulacje unijne odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu polityki rolniczej, zapewniając ramy prawne i wytyczne dla działań mających na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko. Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) ma na celu ochronę zasobów wodnych w Unii Europejskiej, promując zrównoważone zarządzanie wodami. W kontekście rolnictwa, szczególnie ważne jest zapobieganie zanieczyszczeniu wód gruntowych i powierzchniowych, co można osiągnąć poprzez odpowiednie zarządzanie nawozami i pestycydami. Dyrektywa Azotanowa, z kolei, ukierunkowuje działania na ograniczenie zanieczyszczenia wód przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych. Jej wdrażanie pozwala na wprowadzenie odpowiednich praktyk agrotechnicznych, takich jak rotacja upraw, stosowanie nawozów organicznych oraz technik wprowadzających odpowiednie limity na stosowanie nawozów mineralnych. Dzięki tym regulacjom, rolnicy mogą lepiej zarządzać swoimi zasobami, co przyczynia się do poprawy jakości wód, co jest kluczowe dla zdrowia zarówno ludzi, jak i ekosystemów. Dyrektywa NEC, dotycząca ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń powietrza, również ma istotne znaczenie w kontekście rolnictwa. Emisje z działalności rolniczej, takie jak amoniak czy metan, mogą przyczyniać się do degradacji jakości powietrza i zmiany klimatu. Wdrażanie technologii i praktyk, które ograniczają te emisje, takich jak stosowanie systemów zarządzania obornikiem, rolnictwo precyzyjne czy innowacyjne metody nawożenia, staje się niezbędne. Inicjatywy Zielonego Ładu, które mają na celu transformację Europy w zrównoważoną, neutralną klimatycznie gospodarkę, stanowią dodatkową platformę dla działań w obrębie rolnictwa. W ramach Zielonego Ładu, rolnictwo ma szansę na wprowadzenie praktyk zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, takich jak agroekologia, permakultura czy rolnictwo regeneratywne, które promują bioróżnorodność, zdrowie gleby oraz oszczędność wody. Wszystkie te regulacje i inicjatywy podkreślają znaczenie zintegrowanego podejścia do zarządzania zasobami naturalnymi w rolnictwie. Wspieranie rolników w dostosowywaniu się do zmian klimatycznych, poprzez edukację, dostęp do technologii oraz wsparcie finansowe, jest kluczowe dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Ostatecznie, tylko poprzez współpracę wszystkich interesariuszy, w tym rolników, naukowców, decydentów politycznych i organizacji pozarządowych, można skutecznie stawić czoła wyzwaniom związanym z ochroną środowiska i zmianami klimatycznymi w kontekście rolnictwa.

Dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz ochrony zasobów naturalnych. Oto kilka kluczowych aspektów tego procesu, skoncentrowanych na zarządzaniu wodami:

RAMOWA DYREKTYWA WODNA

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) Unii Europejskiej, przyjęta w 2000 roku, ma na celu ochronę wód powierzchniowych i gruntowych oraz zapewnienie ich odpowiedniej jakości. Zgodnie z RDW, państwa członkowskie są zobowiązane do opracowania planów zarządzania wodami, które uwzględniają zarówno ochronę ekosystemów wodnych, jak i zrównoważone korzystanie z zasobów wodnych. W kontekście rolnictwa kluczowe staje się wdrażanie praktyk zapobiegających zanieczyszczeniu wód, takich jak odpowiednie stosowanie nawozów i pestycydów, a także promowanie metod nawadniania, które minimalizują straty wody.

W ramach RDW, wprowadzenie stref ochrony wód oraz monitorowanie jakości wód gruntowych i powierzchniowych staje się niezbędne. Współpraca z lokalnymi społecznościami oraz rolnikami w zakresie edukacji o zrównoważonym zarządzaniu wodami sprzyja wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań, takich jak tworzenie stref buforowych, które mogą pomóc w filtracji zanieczyszczeń przed ich przedostaniem się do wód.

DYREKTYWA AZOTANOWA

Dyrektywa Azotanowa (Nitrates Directive) koncentruje się na ochronie wód przed zanieczyszczeniem pochodzącym z nawozów azotowych. Wprowadzając ograniczenia w stosowaniu nawozów w rejonach o wysokim ryzyku, dyrektywa ta ma na celu ograniczenie eutrofizacji wód, co jest istotnym problemem w wielu krajach UE. Rolnicy są zachęcani do stosowania bardziej zrównoważonych praktyk, takich jak nawożenie zgodnie z rzeczywistymi potrzebami roślin, co nie tylko chroni wodę, ale także zwiększa efektywność produkcji.

Zastosowanie metod takich jak analizy gleby oraz prognozy potrzeb nawozowych roślin może znacząco przyczynić się do zmniejszenia nadmiernego stosowania nawozów. Edukacja rolników na temat dostępnych technologii, jak np. systemy zarządzania nawożeniem, które opierają się na danych z czujników oraz prognozach meteorologicznych, może przyczynić się do bardziej precyzyjnego i odpowiedzialnego zarządzania nawozami.

DYREKTYWA NEC

Dyrektywa o ograniczaniu emisji niektórych zanieczyszczeń powietrza (NEC) ma na celu redukcję emisji substancji szkodliwych, które wpływają na jakość powietrza i zdrowie ludzi. W kontekście rolnictwa istotne jest ograniczenie emisji amoniaku pochodzącego z hodowli zwierząt oraz stosowania nawozów. Wdrażanie technologii takich jak systemy odsiarczania, czy wykorzystanie nawozów organicznych może znacząco przyczynić się do poprawy jakości powietrza.

Dodatkowo, wprowadzenie bardziej zrównoważonego zarządzania odpadami organicznymi oraz promowanie praktyk takich jak kompostowanie mogą pomóc w zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych. Integracja tych strategii w gospodarstwach rolnych nie tylko przyczynia się do poprawy jakości powietrza, ale także zwiększa efektywność ekonomiczną i środowiskową produkcji rolnej.

ZIELONY ŁAD

Zielony Ład to kompleksowa strategia Unii Europejskiej, której celem jest przekształcenie gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju. W kontekście rolnictwa kluczowe jest promowanie praktyk rolniczych, które są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym agroekologii, rolnictwa ekologicznego, a także innowacyjnych technologii. W ramach Zielonego Ładu, UE dąży do zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów, co jest niezbędne w obliczu rosnących wyzwań związanych z dostępnością wody oraz zmianami klimatycznymi.

Zielony Ład sprzyja również inwestycjom w badania i rozwój, co może przyczynić się do wprowadzenia nowych technologii oraz praktyk, które zwiększają odporność systemów rolniczych na zmiany klimatyczne. Inicjatywy takie jak promowanie bioróżnorodności oraz ochrona ekosystemów naturalnych stają się kluczowe dla zapewnienia długoterminowej stabilności oraz zrównoważenia ekosystemów rolniczych.

RACJONALNE

GOSPODAROWANIE WODĄ W ROLNICTWIE

Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie jest kluczowym elementem dostosowania się do zmian klimatycznych. Wzrost temperatury oraz zmienność opadów prowadzą do coraz częstszych i intensywniejszych suszy, co wpływa na plony i jakość upraw. Dlatego konieczne staje się wdrażanie nowoczesnych technologii nawadniania, takich jak nawadnianie kropelkowe, które minimalizują straty wody oraz poprawiają dostępność wilgoci w glebie. Ponadto, praktyki takie jak mulczowanie, uprawy międzyplonowe czy rotacja upraw mogą znacząco poprawić retencję wody w glebie.

Ważne jest również, aby rolnicy byli świadomi dostępnych narzędzi do monitorowania wilgotności gleby oraz systemów zarządzania wodą, które pozwalają na optymalizację zużycia wody. Edukacja w zakresie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi oraz dostęp do wsparcia technicznego mogą pomóc w implementacji najlepszych praktyk oraz zwiększeniu efektywności wykorzystania wody.

Dostosowanie się do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza to kluczowe wyzwania, które wymagają współpracy różnych sektorów i instytucji. W kontekście rosnącej liczby ludności oraz coraz większych wymagań dotyczących produkcji żywności, konieczne staje się zintegrowane podejście do zarządzania zasobami naturalnymi. Wdrażanie regulacji unijnych, takich jak Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa Azotanowa, Dyrektywa NEC oraz inicjatywy Zielonego Ładu, stanowi fundament dla zrównoważonego rozwoju rolnictwa. Te regulacje nie tylko nakładają wymogi dotyczące ochrony środowiska, ale także promują innowacje, które mogą przyczynić się do efektywniejszego gospodarowania zasobami.

Dodatkowo, istotne jest angażowanie lokalnych społeczności w procesy podejmowania decyzji dotyczących zarządzania zasobami naturalnymi. Umożliwienie lokalnym rolnikom uczestnictwa w tworzeniu polityk oraz programów związanych z ochroną środowiska może przynieść korzyści zarówno dla środowiska, jak i dla lokalnych gospodarek. Wspieranie lokalnych inicjatyw, takich jak uprawy ekologiczne czy lokalne rynki zbytu, może przyczynić się do zwiększenia dostępności zdrowej żywności oraz zredukować negatywny wpływ transportu na środowisko.

Ostatecznie, tylko poprzez zintegrowane podejście i odpowiedzialne zarządzanie zasobami naturalnymi możemy stawić czoła wyzwaniom, które przynosi zmieniający się klimat. Współpraca między różnymi sektorami, innowacyjne podejścia do produkcji oraz aktywne angażowanie społeczności lokalnych stanowią klucz do stworzenia zrównoważonego systemu rolnictwa, który będzie w stanie sprostać przyszłym wyzwaniom, zapewniając jednocześnie zdrowe i czyste środowisko dla następnych pokoleń. ■

Źródła:

https://www.researchgate.net/profile/Monika-Krol/publication/385587580_Krol_Monika_Anna_Prawne_instrumenty_wzmacniania_odpornosci_ekosystemow_powiazanych_z_rolnictwem_jako_przejaw_lagodzenia_i_adaptacji_do_zmian_klimatu_in_Wspolczesne_wyzwania_prawa_ochrony_klimatu_Barcz/links/672b73032326b47637cc7e37/Krol-Monika-Anna-Prawne-instrumenty-wzmacniania-odpornosci-ekosystemow-powiazanych-z-rolnictwem-jako-przejaw-lagodzenia-i-adaptacji-do-zmian-klimatu-in-Wspolczesne-wyzwania-prawa-ochrony-klimatu-Ba.pdf

I.14.1.1 SZKOLENIA PODSTAWOWE DLA ROLNIKÓW

Interwencja I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wdrażanych jest wiele działań dedykowanych rolnikom m. in. interwencja I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników, w zakresie której realizowane są m.in. I.14.1.1 Szkolenia podstawowe dla rolników.

Celem szkoleń jest zapewnienie przepływu wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez realizację szkoleń podstawowych, co przyczynia się do realizacji celu przekrojowego, polegającego na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.

WODR w Poznaniu realizuje operację w latach 2024-2029 poprzez organizację i przeprowadzenie szkoleń podstawowych dla ostatecznych odbiorców na obszarze województwa wielkopolskiego.

Szkolenia skierowane są do: rolników, młodych rolników (osoby, którym przyznano pomoc w ramach interwencji I.11 „Premie dla młodych rolników” realizowanej w ramach PS WPR 2023-2027), małżonków rolników, domowników rolników, osoby zatrudnione w rolnictwie. Udział w szkoleniach jest bezpłatny. Szczegółowe programy szkoleń znajdują się na stronie internetowej www.wodr.poznan.pl w zakładce: Szkolenia dla rolników PS WPR 2023-2027.

Zakres tematyczny szkoleń zaplanowanych na wrzesień i październik 2025 roku:

1. Ekoschematy – wymogi i płatności w realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt;
2. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt;
3. Normy i wymogi warunkowości;
4. Współpraca rolników;
5. Zakwaszanie i wapnowanie gleb.

**SZKOLENIA
DLA ROLNIKÓW
PS WPR
2023-2027**

Wszystkich chętnych zapraszamy do zapisów na stronie internetowej www.wodr.poznan.pl
lub u doradcy rolniczego z Państwa terenu.

Szkolenia realizowane są w ramach Interwencji I.14.1. „Doskonalenie zawodowe rolników”, Moduł 1 „Szkolenia podstawowe dla rolników” (I.14.1.1).
Szkolenia dofinansowane są ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Jednostka realizująca szkolenia: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

ZNACZENIE ROŚLIN MOTYLKOWYCH W PRODUKCJI ROŚLINNEJ

*Uprawa roślin motylkowych jest ważnym elementem zrównoważonego rolnictwa.
Przyczynia się do poprawy jakości gleby, redukcji nakładów na nawozy i ochrony środowiska.*

AGNIESZKA KASPRZAK | DORADCA WODR W POWIECIE OSTRZESZOWSKIM

Rośliny motylkowe (*Fabaceae*), zwane także strączkowymi, zajmują szczególne miejsce w produkcji roślinnej, odgrywając kluczową rolę w rolnictwie, ekologii oraz żywieniu ludzi i zwierząt. Ich znaczenie wynika z unikalnych właściwości biologicznych, które wspierają zrównoważoną gospodarkę rolną, poprawiają żyzność gleby i przyczyniają się do ochrony środowiska.

Poniżej szczegółowo przedstawię ich wpływ na glebę, płodozmian, różnorodność biologiczną, produkcję żywności i pasz, a także wyzwania związane z ich uprawą oraz perspektywy na przyszłość.

POPRAWA ŻYZNOŚCI GLEBY

DZIĘKI WIĄZANIU AZOTU ATMOSFERYCZNEGO

Jedną z najważniejszych cech roślin motylkowych jest ich zdolność do wiązania azotu atmosferycznego w procesie symbiozy z bakteriami brodawkowymi z rodzaju *Rhizobium* lub *Bradyrhizobium*. Bakterie te, zasiedlające brodawki korzeniowe roślin, przekształcają azot cząsteczkowy (N_2) w związki azotowe dostępne dla roślin, takie jak amoniak. Proces ten, zwany fiksacją azotu, pozwala wzbogacać glebę w azot, który jest istotnym makroelementem niezbędnym do wzrostu roślin. Rośliny motylkowe, takie jak: łubin, groch, fasola, soja, lucerna czy koniczyna mogą wiązać od 50 do nawet 300 kg azotu na hektar rocznie, w zależności od gatunku, warunków glebowych i klimatycznych.

W praktyce oznacza to, że uprawa roślin motylkowych działa jak naturalny nawóz, zmniejszając zapotrzebowanie na syntetyczne nawozy azotowe, które są drogie i mogą negatywnie wpływać na środowisko. Resztki pożywnych tych roślin, takie jak korzenie i liście, pozostając w glebie, dodatkowo wzbogacają ją w materię organiczną. Dzięki temu poprawia się struktura gleby, jej zdolność do magazynowania wody oraz aktywność mikroorganizmów glebowych, co jest szczególnie istotne na glebach ubogich w składniki odżywcze.

ROLA W PŁODOZMIANIE

I ZRÓWNOWAŻONYM ROLNICTWIE

Rośliny motylkowe są niezastąpionym elementem prawidłowego płodozmianu, który jest podstawą zrównoważonego rolnictwa. Monokultury, takie jak ciągła uprawa zbóż, prowadzą do wyjałowienia gleby, nagromadzenia patogenów i szkodników oraz spadku plonów. Wprowadzenie roślin motylkowych do płodozmianu pozwala przerwać ten cykl, poprawiając zdrowie gleby i zwiększając plony roślin następczych, takich jak pszenica, kukurydza czy rzepak.

Motylkowate, dzięki swoim głęboko sięgającym systemom korzeniowym, spulchniają glebę, poprawiając jej strukturę i napowietrzenie. Na przykład lucerna, której korzenie mogą sięgać nawet kilku metrów w głąb ziemi, jest szczególnie ceniona w uprawie na glebach zwięzłych. Dodatkowo resztki organiczne roślin motylkowych ulegają rozkładowi, wzbogacając glebę w próchnicę, co zwiększa jej zdolność do zatrzymywania wody i składników mineralnych. Uprawa roślin motylkowych zmniejsza także ryzyko erozji gleby, zwłaszcza w przypadku gatunków wieloletnich, takich jak koniczyna czy lucerna, które tworzą gęste darnie.

ZNACZENIE W ŻYWIENIU LUDZI I ZWIERZĄT

Rośliny motylkowe są niezwykle wartościowe w żywieniu ludzi i zwierząt, głównie ze względu na wysoką zawartość białka, witamin i minerałów. Nasiona roślin takich jak soja, groch, fasola, ciecierzycę, soczewica czy bób są podstawą diety w wielu kulturach, szczególnie w regionach, gdzie

dostęp do białka zwierzęcego jest ograniczony. Soja, będąca jednym z najważniejszych gatunków motylkowatych, jest wykorzystywana nie tylko w postaci nasion, ale także w produktach przetworzonych, takich jak tofu, mleko sojowe czy oleje roślinne. Rośliny te są również bogate w błonnik, witaminy z grupy B oraz mikroelementy, takie jak żelazo, magnez czy potas, co czyni je cennym elementem zdrowej diety.

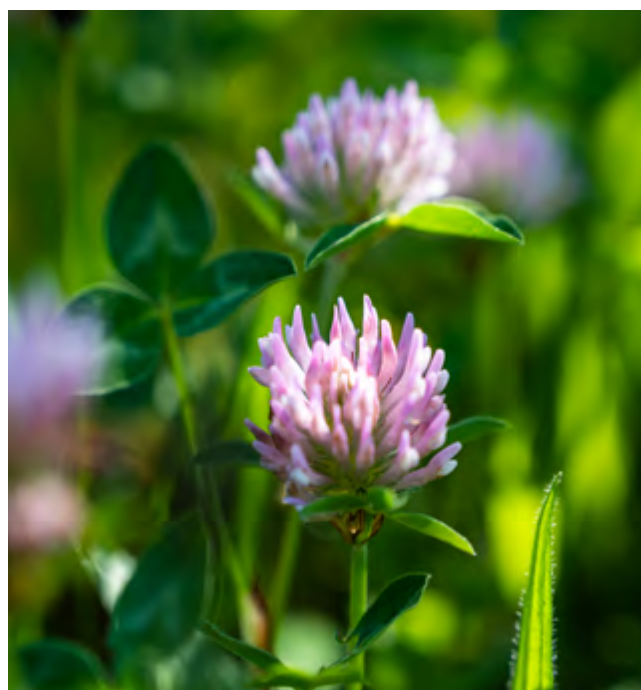
W żywieniu zwierząt motylkowate, takie jak lucerna, koniczyna, wyka czy seradela są wykorzystywane jako wysokiej jakości pasze. Mogą być podawane w formie zielonki, siana, kiszonki lub koncentratów białkowych. Ich wysoka zawartość białka (nawet do 20-30% w suchej masie) oraz dobra strawność sprawiają, że są one szczególnie cenione w hodowli bydła mlecznego, owiec czy drobiu. Co więcej, uprawa motylkowatych na pasze pozwala ograniczyć import drogich komponentów białkowych, takich jak śruta sojowa, co ma znaczenie gospodarcze w wielu krajach.

KORZYŚCI EKOLOGICZNE

I WSPARCIE BIORÓŻNORODNOŚCI

Rośliny motylkowe mają ogromny potencjał w ochronie środowiska i wspieraniu bioróżnorodności. Dzięki wiązaniu azotu zmniejszają zapotrzebowanie na nawozy syntetyczne, których produkcja i stosowanie generują emisję gazów cieplarnianych, takich jak podtlenek azotu (N_2O). Ograniczenie stosowania nawozów chemicznych zmniejsza także ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych azotanami, co jest jednym z głównych problemów środowiskowych współczesnego rolnictwa.

Motylkowate, zwłaszcza gatunki pastewne, takie jak koniczyna czerwona czy lucerna, tworzą gęste pokrywy roślinne, które chronią glebę przed erozją wietrzną i wodną. Ich systemy korzeniowe stabilizują strukturę gleby, co jest szczególnie ważne na terenach zagrożonych degradacją. Dodatkowo kwiaty roślin motylkowych są cennym źródłem nektaru i pyłku dla owadów zapylających, takich jak pszczoły, trzmiele czy motyle. W ten sposób wspierają one bioróżnorodność i przyczyniają się do utrzymania zdrowych ekosystemów rolniczych. W obliczu gwałtownego spadku populacji zapylaczy uprawa motylkowatych może odgrywać kluczową rolę w ich ochronie.

WYZWANIA ZWIĄZANE Z UPRAWĄ ROŚLIN MOTYLKOWYCH

Pomimo licznych zalet, uprawa roślin motylkowych wiąże się z pewnymi wyzwaniami. Niektóre gatunki, takie jak łubin czy groch, są podatne na choroby grzybowe (np. fuzariozę) oraz szkodniki, takie jak mszyce czy strąkowiec. Wymagają one odpowiedniego doboru odmian, dostosowanych do lokalnych warunków glebowych i klimatycznych, co może być wyzwaniem w regionach o zmiennej pogodzie. Ponadto fiksacja azotu jest efektywna tylko w odpowiednich warunkach, takich jak właściwe pH gleby (zazwyczaj lekko kwaśne do obojętnego) oraz obecność odpowiednich szczepów bakterii brodawkowych. W przypadku gleb ubogich w te mikroorganizmy konieczne jest stosowanie inokulacji, czyli wprowadzania bakterii do gleby.

Innym wyzwaniem jest konkurencja ze strony chwastów, które mogą ograniczać plony motylkowatych, szczególnie w początkowych fazach wzrostu. W rolnictwie ekologicznym, gdzie stosowanie herbicydów jest ograniczone, wymaga to stosowania odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, takich jak mechaniczne usuwanie chwastów czy siew wsiewek. Warto również zauważyć, że niektóre rośliny motylkowe, takie jak łubin, zawierają substancje antyodżywcze (np. alkaloidy), co wymaga hodowli odmian o obniżonej zawartości tych związków, aby były one bezpieczne dla ludzi i zwierząt.

PERSPEKTYWY ROZWOJU I ZNACZENIE W ROLNICTWIE PRZYSZŁOŚCI

W kontekście globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatyczne, wzrost populacji i potrzeba zrównoważonego rozwoju, znaczenie roślin motylkowych w produkcji roślinnej będzie nadal rosło. W rolnictwie ekologicznym i regeneracyjnym motylkowate są podstawą systemów uprawowych, które minimalizują wpływ na środowisko i poprawiają zdrowie gleby. Rozwój nowych, bardziej odpornych odmian, takich jak łubin odporny na suszę czy soja dostosowana do chłodniejszego klimatu, otwiera nowe możliwości dla rolników w różnych regionach świata.

Programy rolnośrodowiskowe, szczególnie w Unii Europejskiej, promują uprawę roślin motylkowych w ramach dopłat, co zachęca rolników do ich włączania do płodozmianów. Jednocześnie rosnące zainteresowanie dietami roślinnymi i alternatywnymi źródłami białka, takimi jak produkty z ciecierzycy czy fasoli, zwiększa popyt na te rośliny na rynku spożywczym. W krajach rozwijających się motylkowate mogą odegrać kluczową rolę w walce z niedożywieniem, dostarczając taniego i dostępnego źródła białka.

Podsumowując należy stwierdzić, że rośliny motylkowe są niezastąpionym elementem współczesnego rolnictwa, łącząc korzyści agronomiczne, ekonomiczne i ekologiczne. Ich zdolność do wiązania azotu, poprawy struktury gleby, wspierania płodozmianu oraz dostarczania wartościowych produktów spożywczych i paszowych czyni je strategicznym narzędziem w budowie zrównoważonych systemów produkcji roślinnej. W obliczu globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatu, degradacja gleb i potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego, motylkowate mają szansę stać się jeszcze bardziej istotne. Inwestycje w badania nad nowymi odmianami, promocja ich uprawy w ramach programów rolnośrodowiskowych oraz edukacja rolników w zakresie korzyści płynących z ich stosowania mogą przyczynić się do pełnego wykorzystania potencjału tych niezwykłych roślin. ■

Źródła:

Nowak J., Nowakowska K. 2015. *Rośliny motylkowe w rolnictwie ekologicznym*. Wydawnictwo CDR, Radom.

Barański M., Średnicka-Tober D. 2016. *Rolnictwo ekologiczne: znaczenie roślin strączkowych w systemach produkcji roślinnej*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.

FAO. 2016. *Pulses: Nutritious seeds for a sustainable future*. Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Stagnari F., Maggio A., Galieni A., Pisante M. 2017. *Multiple benefits of legumes for agriculture sustainability: An overview*. Chemical and Biological Technologies in Agriculture.

Jensen E. S., Huggaard-Nielsen H. 2003. *How can increased use of biological N₂ Fixation in agriculture benefit the environment?* Plant and Soil.

APLIKACJE DO PROWADZENIA RACHUNKOWOŚCI

Rachunkowość to narzędzie wspierające rozwój Twojego gospodarstwa!

Dobrze prowadzona rachunkowość:

- ułatwia podejmowanie uzasadnionych decyzji,
 - otwiera dostęp do dotacji i inwestycji,
- umożliwia lepszą kontrolę kosztów i zysków, wskazując, co naprawdę się opłaca.

**Nie musisz być księgowym!
Wystarczy, że zrobisz
pierwszy krok!**

Dowiedz się
więcej na
minrol.gov.pl

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

KISZONKA Z KUKURYDZY – JAKOŚĆ ZACZYNA SIĘ OD WŁAŚCIWEJ DECYZJI W POLU

Kiszonka z kukurydzy to kluczowy komponent energetyczny w żywieniu krów mlecznych.

Ze względu na wysoką koncentrację energii, dużą strawność i względną jednorodność, jej udział w dawce pokarmowej może sięgać nawet 30–50% suchej masy wszystkich pasz.

Jakość tej kiszonki nie jest jednak wartością stałą – zależy od szeregu czynników agrotechnicznych, fizjologicznych i technologicznych: terminu zbioru, fazy dojrzałości ziarna, odmiany, techniki cięcia, sposobu zakiszania i przechowywania.

MARIA OLSZEWSKA | POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA

Dlatego tak istotne jest świadome podejmowanie decyzji już na etapie zbioru – to właśnie wtedy decydujemy, czy materiał paszowy stanie się wartościową kiszonką, czy źródłem strat i potencjalnych problemów zdrowotnych w stadzie.

SUCHA MASA – NAJWAŻNIEJSZY PUNKT ODNIESIENIA
Zawartość suchej masy (SM) to podstawowy parametr oceny dojrzałości kukurydzy do zbioru na kiszonkę. Optymalny zakres wynosi **33–35% SM w całej roślinie**. Jest to przedział, w którym kiszonka osiąga najlepsze właściwości fermentacyjne, strukturalne i żywieniowe:

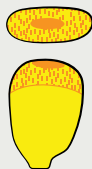
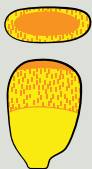
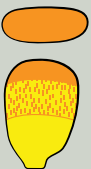
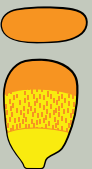
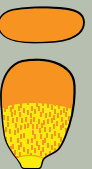
- przebieg fermentacji sprzyja rozwojowi bakterii kwasu mlekowego,
- minimalizowane są straty składników pokarmowych (np. przez wyciek soków kiszonkowych),
- możliwe jest skuteczne ubicie materiału w silosie lub pryzmie,
- uzyskuje się dobrą stabilność tlenową po otwarciu kiszonki.

Wyjście poza optymalny zakres niesie ze sobą wyraźne ryzyko pogorszenia parametrów paszy:

Sucha masa <30%	Sucha masa >36%
Wysoki wpływ soków kiszonkowych	Trudność w ubiciu materiału
Ryzyko fermentacji masłowej i wtórnej	Większe ryzyko rozwoju pleśni i grzybów
Niższa koncentracja energii	Spadek strawności skrobi (skrobia niedojrzała/zbyt twarda)
Zwiększone straty energii	Trudności z pobraniem paszy przez zwierzęta

TERMIN ZBIORU – DECYZJA, KTÓRA DECYDUJE O EFEKTYWNOŚCI PASZY

Najlepszym wskaźnikiem do określenia terminu zbioru kukurydzy na kiszonkę jest **dojrzałość ziarna** – zwłaszcza **linii mleczonej**, która wskazuje na przemieszczanie się skrobi z fazy mleczonej do woskowej i szklistej. Poniższa grafika pokazuje, kiedy jest najbardziej optymalny okres termin kukurydzy:

				
25-26%	26-27%	29%	32-33%	35%
Pierwsze plamki szkliste formujące się na szczytach niektórych ziarniaków.	Plamka szklista dobrze widoczna na większości ziarniaków.	1/4 ziarniaka zajmuje skrobia szklista. Kilka osłonek zaschniętych.	Widoczne 3 rodzaje skrobi w równych proporcjach. Linia mlecza na 1/3 wysokości ziarniaka.	Skrobia szklista zajmuje 50% ziarna. Linia mlecza w połowie.
	Możliwość przewidzenia daty zbioru	Możliwy początek zbioru	Optymalny termin zbioru	Koniec optimum

Kiedy zbierać kukurydzę na kiszonkę?

Należy jednak pamiętać, że dojrzałość ziarna nie zawsze koreluje z suchą masą całej rośliny – szczególnie w przypadku odmian typu „stay green” (z opóźnionym starzeniem się liści). Dlatego **najlepszym rozwiązaniem jest pomiar suchej masy z reprezentatywnej próbki roślin** – co umożliwi Akcja Kukurydza organizowana przez PFHBiPM.

JAKOŚĆ KISZONKI – NIE TYLKO SUCHA MASA

Dobre zakiszona kukurydza to nie tylko odpowiednia sucha masa, ale również wysoka koncentracja energii (NEL > 6,2 MJ/kg SM), odpowiedni poziom skrobi oraz niska zawartość włókna surowego.

Parametr	Wartość docelowa
Skrobia	33-40% SM
Białko ogólne	8-10% SM
Włókno NDF	36-41% SM
Włókno ADF	16-22% SM
Popiół surowy	>4% SM
Lignina (ADL)	2,5-4% SM
pH kiszonki	ok. 3,8-4,2

Wartości referencyjne dla dobrej kiszonki z kukurydzy.

Analiza tych parametrów w kiszonce możliwa jest w Laboratoriach Pasz PFHBiPM, które wykonują szybkie badania metodą NIR (spektroskopia w podczerwieni). Regularne monitorowanie kiszonki pozwala dostosować bilans dawek pokarmowych, co przekłada się na lepszą wydajność mleczną i kondycję zwierząt.

AKCJA KUKURYDZA 2025 – PRAKTYCZNA POMOC W PRECYZYJNYM ZBIORZE

Od kilku lat PFHBiPM prowadzi ogólnopolską **Akcję Kukurydza** – bezpłatną usługę diagnostyczną dla rolników, której celem jest oznaczanie suchej masy całych roślin kukurydzy w terenie. To nie tylko okazja do pomiaru, ale także możliwość bezpośredniej rozmowy z doradcami żywieniowymi i specjalistami. Takie spotkania stanowią cenne źródło wiedzy i wymiany doświadczeń między hodowcami i ekspertami.

Jak prawidłowo wybrać kukurydzę na badanie suchej masy?

- Roślina z plonu głównego;
- Z różnych części pola (rosnąca min. 5 metrów od brzegu pola);
- Zebrana w dniu badania;
- Ścięta na wysokości na jakiej będzie odbywał się zbiór;
- Dojrzałość woskowa ziarniaka.

Doradca żywieniowy przyjmujący materiał do badania będzie potrzebował informacji o pogodzie na 2-3 dni przed ścięciem.

Ważne jest aby przynieść po 3 rośliny z 1 odmiany (każdy hodowca może dać do badania do 2 odmian).

Zadbajmy wspólnie o to, by każda kiszonka była inwestycją w zdrowie i wydajność krów mlecznych.

Zachęcamy do udziału w Akcji Kukurydza i kontaktu z doradcami PFHBiPM w Twoim regionie.

<https://pfhb.pl/doradztwo/doradztwo-zywniowe>

Informacje o terminach oraz lokalizacjach Akcji Kukurydza 2025 będą sukcesywnie udostępniane na naszych portalach społecznościowych. Zachęcamy do śledzenia aktualności oraz dołączenia do grona obserwujących nasz profil na Facebooku: facebook.com/pfhibipm

Dzięki temu będą Państwo na bieżąco z harmonogramem wydarzeń, miejscami badań oraz materiałami edukacyjnymi związanymi z przygotowaniem kiszonki z kukurydzy.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wysoka jakość kiszonki z kukurydzy nie jest dziełem przypadku – to efekt świadomych decyzji: właściwego momentu zbioru, dobrej technologii zakiszania i bieżącej kontroli paszy. Akcja Kukurydza oraz Laboratoria Pasz PFHBiPM to konkretne narzędzia, które wspierają hodowców w podejmowaniu decyzji opartych na danych, nie na przypuszczeniach. ■

**Z Hodowcami
w przyszłość**

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka to organizacja działająca na rzecz rozwoju hodowli krów mlecznych w Polsce. Naszym celem jest reprezentowanie interesów i obrona praw członków, w tym podejmowanie strategicznych działań związanych z hodowlą bydła i produkcją mleka. Swoje cele realizuje m.in. poprzez prowadzenie oceny wartości użytkowej bydła mlecznego i mięsno-mlecznego, ksiąg bydła i dokumentacji hodowlanej, laboratoriów oceny mleka i genetyki bydła, a także wdrażanie nowoczesnych metod w dziedzinie hodowli bydła i produkcji mleka. Zajmujemy się też szeroko działalnością doradczą i szkoleniową, której celem jest poprawa efektywności i ekonomiki produkcji mleka.

głównie przyszłościowe studia

UNIwersytet
PRzyrodniczy
W POZNANIU

REKRUTACJA

UP.POZNAN.PL

START

1.06.2025

ZASADY BIOASEKURACJI W GOSPODARSTWACH UTRZYMUJĄCYCH TRZODE CHLEWNĄ

Każde stwierdzone ognisko afrykańskiego pomoru świń (ASF) niesie za sobą ogromne straty. Mimo, iż w szczególności dotyczą one hodowcy, u którego stado zostało zaatakowane przez chorobę, to jednak owe straty znajdują odzwierciedlenie w całym sektorze. Dzięki odpowiedzialnemu podejściu do tematu ochrony przed ASF poprzez zapobieganie, zgłaszanie podejrzenia chorób, możemy wspólnie zahamować rozprzestrzenianie się choroby i uchronić utrzymywane stada przed poważnymi konsekwencjami.

HANNA BACZYŃSKA | DORADCA WODR W POWIECIE WĄGROWIECKIM

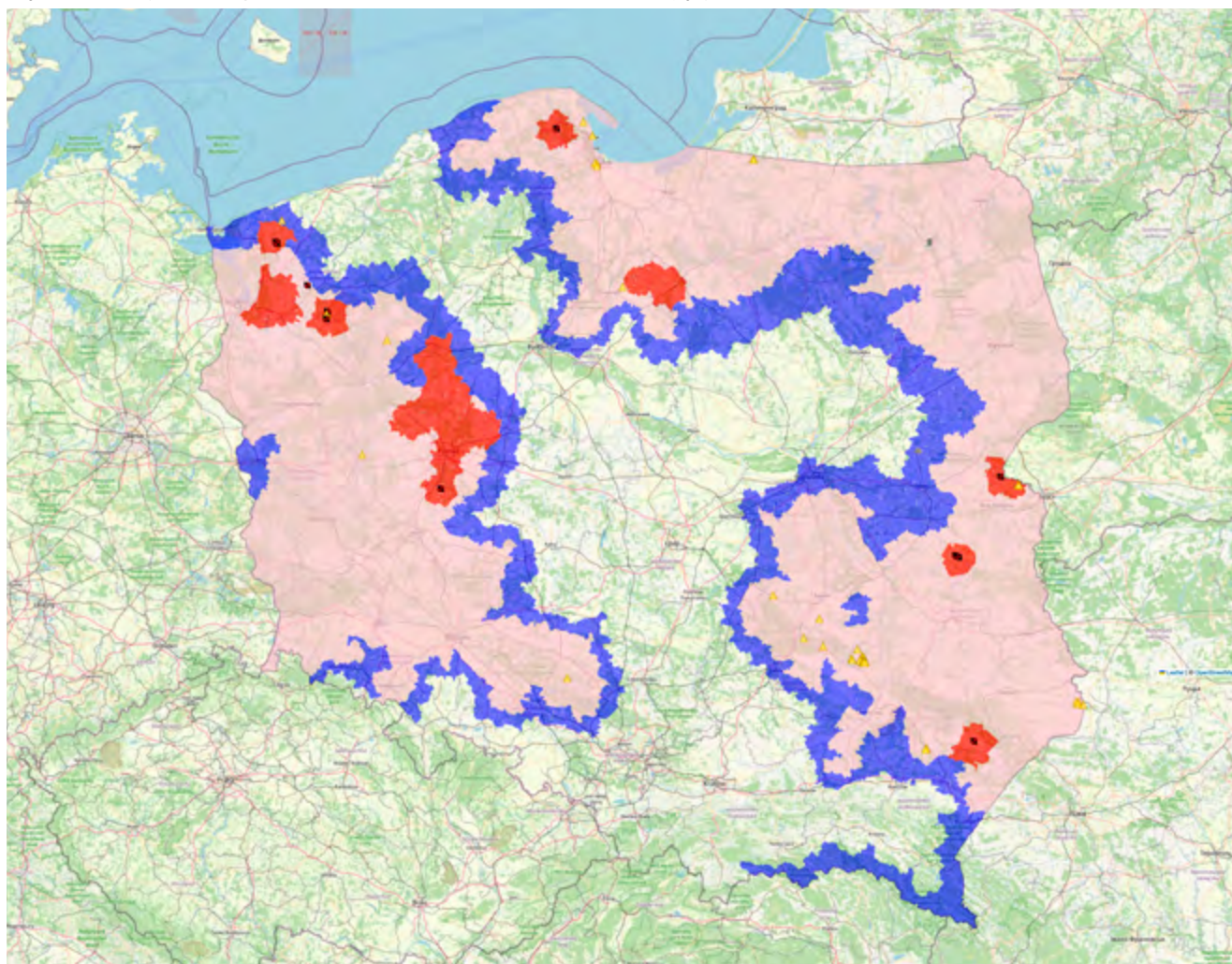
Warto podkreślić, że pogłowie trzody maleje systematycznie maleje. Ów spadek dotyczy nie tylko województwa wielkopolskiego, ale dotyka całego obszaru Polski. W latach 2010-2023 spadek pogłowia trzody chlewnej w Wielkopolsce i Polsce był porównywalny i wyniósł odpowiednio blisko 37% i 38% (Tab. 1).

	Pogłowie	2010	2023	Zmiana pogłowia
		(mln szt.)		
Polska	trzoda chlewna ogółem	15,24	9,44	-38,1%
	w tym lochy	1,42	0,59	-58,5%
Wielkopolska	trzoda chlewna ogółem	4,82	3,06	-36,6%
	w tym lochy	0,38	0,18	-53,7%

Tabela 1. Zmiana pogłowia trzody chlewnej w Polsce i Wielkopolsce w latach 2010-2023, źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podstawową przyczyną malejącego pogłowia trzody chlewnej są przede wszystkim niska rentowność produkcji oraz zagrożenia wynikające z nadal rozprzestrzeniającego się wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF). Mimo, iż po

raz pierwszy choroba ta pojawiła się w Polsce w lutym 2014 roku, to dotąd nie odkryto skutecznego środka umożliwiającego prewencję stad przed jego wnikiem oraz mogącego zneutralizować wirusa u zainfekowanego zwierzęcia. Obowiązek wprowadzania w gospodarstwach trzodowych licznych rozwiązań, których podstawowym celem miało być zniwelowanie ryzyka wniku patogenu do utrzymywanych stad (a więc: wyznaczanie stref brudnych i czystych i ich doposażenie; wystawianie mat dezynfekcyjnych przed wjazdem i wyjazdem z gospodarstwa; zapewnienie odzieży ochronnej; zabezpieczenie pasz przed dostępem do niej dzięki zwierzyńcy; konieczność ogrodzenia gospodarstw), zniechęciło część hodowców, zwłaszcza utrzymujących mniej liczne stada do dalszego chowu i hodowli. Ponadto, wykrycie ogniska ASF powoduje konieczność wybicia i utylizacji stada, a wokół ogniska wyznaczone są trzystopniowe obszary objęte ograniczeniami. Konieczność utylizacji stad w których wirus się pojawił oraz wyznaczanie stref z ograniczeniami, w których utrudniony jest handel trzodą również wpływa na zmniejszenie zainteresowania dalszym chowem i hodowlą tego gatunku zwierząt, a tym samym na ograniczenie pogłowia. Według stanu na dzień 13 sierpnia, wykryto w Polsce w 2025 r. 10 ognisk ASF u świń i 2 592 ognisk ASF u dzików (Mapa 1). Ostatnie odnotowane w Wielkopolsce ognisko ASF u świń wykryto 8 lipca w powiecie śremskim, w gminie Brodnica, w miejscowości Chawały w gospodarstwie rolnym utrzymującym 1 949 szt. świń.

Mapa 1. Ogniska ASF w Polsce w 2025 r. źródło: <https://bip.wetgiw.gov.pl/asf/mapa/>

Głównym źródłem zakażeń jest bezpośredni lub pośredni kontakt ze zwierzętami zakażonymi. Rozprzestrzenianie się wirusa ASF jest stosunkowo łatwe, ponieważ jak wskazuje Główny Lekarz Weterynarii „wirus może przedostać się na teren gospodarstwa za pośrednictwem osób i pojazdów odwiedzających gospodarstwo, skażonego sprzętu i narzędzi, zwierząt mających swobodny dostęp do gospodarstwa (gryzonie, koty, psy), jak również przez skażoną paszę, wodę oraz skarmianie zwierząt odpadami kuchennymi (zlewkami) zawierającymi nieprzetworzone mięso zakażonych świń lub dzików”. W związku z rozpoczynającym się czasem wzmożonych prac polowych, ryzyko przeniesienia ASF do chlewni znacznie wzrasta, bowiem truchła dzików dotkniętych chorobą w gęszczu dojrzałych zbóż i wybujałych łąk stają się niewidoczne. Wykonywane w okresie letnim prace polowe (m. in. zbiór zbóż) przyczynia się do wjazdu różnorodnych sprzętów, które mimowolnie stają się wektorem przenoszącym wirus. Warto więc, przypomnieć sobie główne zasady bioasekuracji, a także upewnić się, czy są one przestrzegane w gospodarstwie.

PO PIERWSZE

CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z OBSŁUGĄ TRZODY CHLEWNEJ, POWINNY BYĆ WYKONYWANE WYŁĄCZNIE PRZEZ OSOBY, KTÓRE NIE MAJĄ KONTAKTU Z INNYM GOSPODARSTWEM TRZODOWYM

Ważne jest, aby osoby zajmujące się zwierzętami zarówno pracujące na stałe, jak i sezonowo, nie miały kontaktu ze stadem trzody chlewnej w innym gospodarstwie. Kontakt ze stadami będącymi w wielu gospodarstwach, zwiększa ryzyko przypadkowego przeniesienia wirusa ASF z jednego gospodarstwa na inne.

PO DRUGIE

PROWADŹ REJESTR POJAZDÓW WJEŹDŻAJĄCYCH NA TEREN GOSPODARSTWA ORAZ OSÓB WCHODZĄCYCH Z ZEWNĄTRZ

Wszystkie pojazdy wjeżdżające na teren gospodarstwa oraz osoby postronne mogą stanowić potencjalne źródło wniknięcia ASF. Środki transportu służące do przewozu zwierząt, pasz, drewna, pojazdy zakładów utylizacyjnych często przed przyjazdem do gospodarstwa były na terenie innych gospodarstw lub później do nich się udadzą. Dlatego w celu monitorowania takiego zagrożenia powinno prowadzić się rejestr zarówno wejść osób spoza gospodarstwa, jak i rejestr wszystkich pojazdów wjeżdżających na jego teren. W rejestrze należy umieszczać wszystkie osoby przebywające w chlewni jednak nie musimy w nim umieszczać osób, które zajmują się codzienną obsługą zwierząt.

Sporządzanie rejestrów wejść i wjazdów wiąże się z dodatkowymi nakładami pracy, jednak pozwala na ograniczenie przedostania się wirusa ASF do gospodarstwa.

PO TRZECIE

ZABEZPIECZ CHLEWNIĘ PRZED DOSTĘPEM ZWIERZĄT DZIKO ŻYJĄCYCH ORAZ DOMOWYCH

Swobodne przemieszczane się zwierząt domowych oraz dziko żyjących do chlewni lub miejsc przechowywania paszy może stanowić wektor przeniesienia wirusa ASF. Ważne jest aby okna budynków były zabezpieczone siatkami, drzwi wejściowe zawsze zamknięte lub

z mechanizmem samozamykającym, ściany i drzwi muszą być szczelne bez uszkodzeń prowadzących do powstania prześwitów. W celu zapewnienia szczelności budynku należy dokonywać okresowych przeglądów okien, drzwi oraz całego budynku z zewnątrz.

Trzodę chlewną należy utrzymywać w odrębnych, specjalnie do tego przeznaczonych budynkach, bez możliwości bytowania w nich innych zwierząt parzystokopytnych. Konieczne jest także stosowanie mat dezynfekcyjnych w wejściach i wyjściach z budynków. Szerokość mat dezynfekcyjnych powinna w minimalnym stopniu odpowiadać szerokości wejść lub wyjść z pomieszczeń, w których znajdują się zwierzęta. Natomiast długość mat powinna wynosić na minimum 1 m. Należy dbać o czystość i stan mat, w celu właściwego działania środków dezynfekujących, które muszą systematycznie uzupełniane.

PO CZWARTE

WYZNACZAJ STREFY „BRUDNE” I CZYSTE”,
PAMIĘTAJ O DEZYNFEKCJI
I ODDZIEŻY OCHRONNEJ

Przy wejściu do chlewni należy wydzielić strefę „brudną” oraz „czystą”, które należy rozdzielić. Osoby wchodzące do budynków, w których utrzymywane są zwierzęta muszą przestrzegać podstawowych zasad higieny osobistej. Należą do nich: wejście do budynku przez matę dezynfekcyjną w celu odkażenia butów, następnie zmiana obuwia oraz ubrania roboczego lub ubranie kombinezonu ochronnego. Obuwie i odzież używaną poza budynkami ze z trzodą chlewną powinno zostawić się w strefie „brudnej”, a w strefie „czystej” ubrać odzież i byty używane tylko w i wyłącznie w chlewni (tj. kombinezon, rękawice, pokrowce foliowe na obuwie lub specjalnie przeznaczone do wejścia do chlewni obuwie, czepek). Następnie należy dokładnie umyć ręce wodą z mydłem oraz dokonać dezynfekcji dedykowanym preparatem.

PO PIĄTE

SYSTEMATYCZNIE ODKAŻAJ
SPRZĘT I NARZĘDZIA UŻYWANE NA FERMIE
Narzędzia i sprzęt używany do obsługi trzody chlewnej powinien być oczyszczany i dezynfekowany po każdym użyciu go poza chlewnią. Należy używać osobnych narzędzi i sprzętu do zadawania pasz i usuwania odchodów. Sprzęt do transportu zwierząt powinien być myty i dezynfekowany po każdym upuszczeniu terenu fermy. ■

UWAGA! TYLKO 30 WRZEŚNIA 2025

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi nabór wniosków o przyznanie pomocy finansowej dla kół gospodyń wiejskich. Pomoc jest kontynuacją wsparcia finansowego udzielanego kołom wpisanym do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich od 2018 r. Wnioski o przyznanie pomocy finansowej dla kół gospodyń wiejskich należy składać do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na siedzibę koła.

III EDYCJA PREMIOWANIA ŻREBIĄT ZWIĄZKU HODOWCÓW KONI WIELKOPOLSKICH JUŻ ZA NAMI

WIOLETA BARCZAK | GŁÓWNY SPECJALISTA DS. PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ, KOMISARZ

W dniach 12-13 lipca 2025 r. w Sielinku odbyła się III edycja Premiowania Żrebiąt Związku Hodowców Koni Wielkopolskich. Podczas pierwszego dnia wydarzenia oceniane były żrebięta urodzone w 2025 r. rasy śląskiej, polski koń zimnokrwisty oraz kuc. Z kolei podczas drugiego dnia oceniane były żrebięta ras szlachejnych, tj. wielkopolskiej, polski koń sportowy

i małopolskiej. Żrebięta oceniane były względem czterech kryteriów: typ, pokrój, zdrowie i rozwój oraz ruch. W ramach każdego kryterium żrebię mogło uzyskać maksymalnie 10 punktów, a następnie do oceny końcowej komisja sędziowska przyjmowała średnią wartość. Poniższa tabela zawiera wykaz nagrodzonych hodowców żrebiąt, które uzyskały najwyższe noty.

12.07.2025 r.

Miejsce	Nazwa konia	Data urodzenia	Ojciec	Matka	Hodowca/właściciel	Ocena końcowa
1. KATEGORIA KLACZE ZE ŻREBAKAMI – ŻREBIĘTA ROCZNIK 2025 – RASA ŚLĄSKA						
1	ANALOG AK (ED/EV)	01.04.2025	A-WABANK-PH (ED/EV)	TRADYCJA (GI)	Arleta Kasperska	9,25
2	LADY (GI)	26.02.2025	RUBASZK (GI)	LAMBADA	Paweł Przybyła	9,13
3	ANKARA (ED/EV)	08.03.2025	A-WABANK-PH (ED/EV)	ABSTRAKCJA	Jarosław Kruk	9,00
2. KATEGORIA KLACZE ZE ŻREBAKAMI – ŻREBIĘTA ROCZNIK 2025 – RASA POLSKI KOŃ ZIMNOKRWISTY						
1	SIGMA	15.04.2025	NOTERDAM	SOMBRIA	Rafał Niezbrała	9,05
2	TAJGA	21.03.2025	NOTERDAM	TUNDRA	Grzegorz Bartkowiak	8,85
3	GOLDEN	09.04.2025	JARY	GRACJA	Marek Kozłowski	8,80
3. KATEGORIA KLACZE ZE ŻREBAKAMI – ŻREBIĘTA ROCZNIK 2025 – KUCE						
1	PAGANI AZ	11.02.2025	KANYE B.	PASJONATA MEGI	Aleksandra Zygmarska	8,93
2	CARLOS	15.05.2025	ASKARI W	CORA	Zbigniew Kaczorowski	8,75
3	PIA WL	12.04.2025	RONI	LISBERG'S PRINCES LADY DI	Zbigniew Nowakowski	8,68

Źródło: ZHKW

Superczempionem pierwszego dnia III edycji Premiowania Żrebiąt Związku Hodowców Koni Wielkopolskich Sielinko 2025 został ogier ANALOG AK rasy śląskiej, którego hodowcą i właścicielem jest Arieta Kasperska z Bucza, woj. wielkopolskie.

Czempion polski koń zimnokrwisty SIGMA,
hodowca – Rafał Niezbrała.

Puchar Dyrektora WODR wręczył zwycięskiemu hodowcy Kamil Łopuszyński, zastępca dyrektora Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu i Wioleta Barczak, komisarz Premiowania żrebiąt.

13.07.2025 r.

Miejsce	Nazwa konia	Data urodzenia	Ojciec	Matka	Hodowca/właściciel	Ocena końcowa
1. ŻREBIĘTA UJEŹDŹENIOWE						
1	BELLISIMA W	14.04.2025	SO PERFECT	BALTICA W	Jacek Wilczyński	9,15
2	LOVELY ROSE	08.04.2025	DOLCE AMARO PS	LOVELY LARA	Zbigniew Wysoczański	9,10
3	FLAMES OF LOVE	05.04.2025	BENICIO	FLORENCE	Artur Dąbrowski	8,80
2. KLACZKI SKOKOWE						
1	KEINA W	18.04.2025	TOBARO	KAYEN W	Agnieszka Wilczyńska	9,08
2	EGGERJA S	10.04.2025	VICE VANDAMME	ELŻUNIA	Danko Hodowla Roślin sp. z o. o. Zakład Nas-Rol. Szelejewo	8,93
3	KANTALEJA MP	29.03.2025	AGANIX DU SEIGNEUR	KAMELIA W	Marcin Pasiciel	8,90
3. OGIERKI SKOKOWE						
1	KASIANO	25.04.2025	NECTAR DES FORTES	KEI CHIQUE	Artur Dąbrowski	9,18
2	MAGNATE 123 R	21.02.2025	DUC 123 Z	MERCI	Łukasz Robakowski	9,05
3	QUELL GRANDE MK	04.04.2025	CASINO GRANDE	QUENTINA	Maciej Kowalak	8,95

Źródło: ZHKW

Superczempionem drugiego dnia Premiowania Żrebiąt – Dni Polskich Koni Sportowych został ogier KASIANO rasy polski koń sportowy, którego hodowcą i właścicielem jest Artur Dąbrowski z Trzebicza, woj. lubuskie.

Puchar Dyrektora WODR wręczyła zwycięskiemu hodowcy dr inż. Justyna Winiarska, dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu oraz Wioleta Barczak, komisarz Premiowania Żrebiąt.

Podczas obydwu dni zwiedzający mogli odwiedzić stoiska Związku Hodowców Koni Wielkopolskich, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Od lewej: Sergiusz Stryszak, główny doradca; dr inż. Justyna Winiarska, dyrektor WODR; Wioleta Barczak – główny specjalista ds. produkcji zwierzęcej, komisarz; Anna Wojtkowiak – główny specjalista ds. produkcji roślinnej oraz Michał Głombicki, starszy specjalista ds. produkcji roślinnej

Zdjęcia: Karolina Wengerek, Maciej Zimnicki

SPRZEDAŻ MIODU Z PASIEKI W SIELINKU

38 zł/kg

W Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego nie tylko wspieramy rolników i pomagamy im rozwijać ich gospodarstwa. Sami też doskonalimy się i realizujemy swoje pasje. W ośrodku w Sielinku k. Opalenicy mamy pasiekę, a w niej ponad 80 pni pszczoł. To tam powstaje miód, który możesz kupić. Jest w 100% naturalny i pyszny, a do tego ma dobroczynny wpływ na organizm człowieka.

Biuro Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego nr 2 w Sielinku
ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica
od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-15⁰⁰,
a także w oddziałach terenowych

ZAMÓWIENIA
61 44 73 654
lub
519 623 365

ROLNIKU, PAMIĘTAJ O WAŻNYCH TERMINACH

DZIAŁ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA

TERMIN	WAŻNE INFORMACJE
do 30.09.2025	Do 30 września 2025 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi nabór wniosków o przyznanie pomocy finansowej dla kół gospodyń wiejskich. Pomoc jest kontynuacją wsparcia finansowego udzielanego kołom wpisanym do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich od 2018 r. Wnioski o przyznanie pomocy finansowej dla kół gospodyń wiejskich należy składać do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na siedzibę koła.
do 29.09.2025	Rolnicy, którzy hodują określone gatunki zwierząt i ubezpieczyli je od ryzyka wystąpienia co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych, będą się mogli ubiegać o refundację części składki. Nabór w ramach tej interwencji z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 ogłosił prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Wojciech Legawiec. Wnioski o przyznanie pomocy będą przyjmowane od 27 sierpnia do 29 września 2025 r. wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR. Więcej informacji znajdą Państwo pod adresem: https://www.gov.pl/web/arimr/doplata-do-ubezpieczenia-zwierzat-juz-wkrotce .
do 30.11.2025	Rolnicy hodujący bydło mięsne mogą otrzymać 5 000 zł dopłaty za zakup czystoraszowego buhaja powyżej 13 miesięcy, posiadającego świadectwo zootechniczne. Wsparcie przysługuje maksymalnie na jednego buhaja na każde 15 krów utrzymywanych w gospodarstwie. Wnioski należy składać w biurach powiatowych ARiMR – osobiście, pocztą lub elektronicznie – najpóźniej do 30 listopada 2025 r. Więcej informacji znajdą Państwo pod adresem: https://www.gov.pl/web/arimr/dofinansowanie-zakupu-buhajow-za-polmetkiem

MISTRZ WIELKICH PŁONÓW, bo zastosował OLMAKS 92 EC

Rozwiązanie na problemy
z żerowaniem zwierząt
w uprawach - podczas
JEDNEGO ZABIEGU*
ochrony roślin

ADIUWANT - ochroniacz do
stosowania z herbicydami, fungycydami,
insektycydami i regulatorami wzrostu
REPELENT chroni rośliny przed
zgrzyzaniem przez sarny, jelenie, daniela,
zające i ptactwo

* Przeznaczony do stosowania w formie oprysku na zielone liście wczesną wiosną lub późną jesienią wraz z insektycydami, fungycydami, herbicydami, regulatorami wzrostu w uprawach zbóż ozimych, rzepaku oraz zbóż jarych, buraków cukrowych i roślin bobowatych.

Olmaks 92 EC zastosowany jako dodatek do cieczy użytkowej środków ochrony roślin utrzymuje przez kilka tygodni nieprzyjemny dla zwierząt smak i zapach, w związku z tym nie zaleca się stosowania go w uprawach przeznaczonych na paszę zieloną, siano, kiszonkę.

www.adiuwanty.pl

www.obrol.pl

tel. 61 817 30 68

Twój partner i doradca

 OBROL®

WARTO WIEDZIEĆ

Bezpłatna aplikacja eDWIN ułatwiająca codzienną pracę na polu, jest już całkowicie dostępna. Pomysłodawcą utworzenia platformy eDWIN był Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Platforma jest darmowa i dostępna dla wszystkich chętnych na komputerach oraz jako aplikacja na urządzeniach mobilnych. Na platformie znajdują się cztery usługi: Wirtualne Gospodarstwo, Udostępnianie danych meteorologicznych, Śledzenie pochodzenia produktu oraz Raportowanie zagrożeń. Szczegóły i aplikacja na stronie: <https://www.edwin.gov.pl/>

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 r. poz. 630.) nakłada na użytkowników obowiązek posiadania uprawnień do stosowania środków ochrony roślin.

Użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do cyklicznych szkoleń uzupełniających, bo po upływie 5 lat wydane zaświadczenie traci swoją ważność.

WODR w Poznaniu organizuje szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin: dwudniowe szkolenia podstawowe oraz jednodniowe szkolenia uzupełniające w zakresie środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie oraz metodą fumigacji.

WODR organizuje bezpłatne szkolenia, konferencje i pokazy dla rolników. Wykaz dostępny jest i na bieżąco aktualizowany na stronie internetowej www.wodr.poznan.pl w zakładce wydarzenia. Zaświadczenia wydawane są ze szkoleń podstawowych.

Przypominamy, że od 1 stycznia 2026 r. wszystkie zdarzenia dotyczące bydła, owiec, kóz, świń i koniowatych ich posiadacze będą zgłaszać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem IRZplus.

W sytuacji gdy rolnik nie zgadza się z wyznaczonymi obszarami objętymi normą GAEC2, może zgłosić rozbieżności do Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (IUNG-PIB) lub Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Opis schematu zgłaszania rozbieżności do IUNG-PIB/ARIMR znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Po otrzymaniu takiego zgłoszenia pracownicy IUNG-PIB przy wsparciu pracowników Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych mogą na wybranych działkach prowadzić prace związane z poborem próbek gleby oraz analizy laboratoryjne. Wyniki badań pobranych próbek uwzględniane są przez IUNG-PIB w procesie aktualizacji zasięgu występowania obszarów objętych normą GAEC2.

Nawałnica, zalanie, gradobicie... To tylko przykłady nadzwyczajnych okoliczności, w przypadku których ubiegający się o przyznanie dopłat bezpośrednich i obszarowych powinien niezwłocznie (obowiązkowo przed wydaniem decyzji o przyznaniu dopłat za 2025 rok) złożyć oświadczenie o wystąpieniu siły wyższej w gospodarstwie. Dostarczona do biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dokumentacja powinna uwzględniać np. zeznania świadków, opinie biegłych czy protokoły szacowania szkód. Jeżeli przedstawione dowody zostaną uznane, rolnikowi będą mogły być przyznane płatności do gruntów rolnych lub zwierząt, które spełniały warunki kwalifikowalności.

Od 10.09.2025 r. ruszają Szkolenia podstawowe dla rolników w ramach interwencji I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Szkolenia z tematyki: ekoschematy - wymogi i płatności w realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, ekoschemat - dobrostan zwierząt, normy i wymogi warunkowości, współpraca rolników oraz zakwaszanie i wapnowanie gleb. odbywać się będą na terenie wybranych gmin w całej wielkopolsce. Wszystkich chętnych zapraszamy do zapisów na stronie internetowej www.wodr.poznan.pl lub u doradcy rolniczego z Państwa terenu.

Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi ogłasza konkurs na amatorski słownik gwarowy „Kolekcjoner słów gwarowych”! Konkurs jest przeznaczony dla osób, które czują potrzebę zachowania i udokumentowania języka swojej wsi, bliższej lub dalszej okolicy. Termin zgłaszania prac: do 30 września 2025 r. Szczegóły na stronie internetowej Instytutu.

Od dnia 6 sierpnia 2025 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uprościła procedury przyznawania zasiłku macierzyńskiego i zasiłku pogrzebowego dla osób ubezpieczonych, które doświadczyły utraty ciąży. Dotychczas podstawą do wypłaty świadczeń był odpis skrócony aktu urodzenia, zawierający adnotację o martwym urodzeniu, a w przypadku jego braku zasiłki nie były przyznawane. Naromiast obecnie świadczenia mogą być wypłacane także na podstawie dokumentacji medycznej, wydanej przez lekarza ze specjalizacją w dziedzinie położnictwa i ginekologii.

NOTOWANIA CEN

PRODUKTÓW ROLNICZYCH I ŚRODKÓW DO PRODUKCJI ROLNEJ W WIELKOPOLSCE

EWA WILCZEK | DZIAŁ EKONOMIKI I ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

Targowisko, sierpień 2025										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto paszowe	zł/dt	70,00	71,05	71,00		70,00	68,00	68,00	68,00	69,44
Pszenica paszowa	zł/dt	90,00	87,28	89,50		87,00	87,00	89,90	91,00	88,81
Jęczmień paszowy	zł/dt	79,00	79,41	82,00		79,00	79,00	81,00	80,00	79,92
Pszenżyto	zł/dt	73,00	73,69	76,00		75,00	73,00	75,33	76,00	74,57
Mieszanka zbożowa	zł/dt	72,00	73,69			70,00	69,00	69,00	75,00	71,45
Ziemniaki jadalne	zł/kg	2,17	2,26	2,00	2,00	2,00	2,17		2,00	2,09
Marchew jadalna	zł/kg	3,88	3,80	3,83	3,75	3,83	3,90	3,75	3,75	3,81
Pietruszka korzeń	zł/kg	10,50	9,23	9,67	9,00	9,00	10,33	9,00	9,00	9,47
Buraczki czerwone	zł/kg	4,25	4,43	4,25	4,15	4,15	4,10	4,00	4,00	4,17
Seler	zł/kg	8,05	7,25	7,80	7,25	7,73	8,00	7,20	7,20	7,56
Por	zł/kg	8,50	8,50	8,03	8,00	8,00	8,83	7,90	7,90	8,21
Pomidory	zł/kg	8,00	8,75	8,75	7,90	8,33	8,75	7,25	7,25	8,12
Ogórki	zł/kg	11,00	10,63	9,25	9,00	9,00	9,33	8,75	9,00	9,50
Prosię (15 kg)	zł/szt									
Cielę (40kg)	zł/szt	1200,00	1500,00							1350,00
Krowy	zł/szt		5500,00							5500,00
Jaja	zł/szt	1,20	1,25	1,23	1,25	1,25	1,23	1,16	1,20	1,22
Ziemniaki jadalne wczesne	zł/dt	225,00	220,00	216,67			216,67	218,00		219,27
Kapusta biała	zł/kg	3,30	3,90	3,50	3,73	3,33	3,87	3,30	3,30	3,53
Jabłka deserowe	zł/kg	4,80	4,80	4,50	4,70	4,50	4,25	4,31	4,27	4,52
Truskawki	zł/kg		23,63		20,00			21,00		21,54
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/kg	10,00		11,67	10,00		12,00	10,00	10,00	10,61
Ogórki spod osłon - długie	zł/kg	13,00		14,50	13,50		12,00	12,50	12,00	12,92

Przedsiębiorstwa zbożowo-młynarskie i zakłady przetwórcze, sierpień 2025										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto konsumpcyjne	zł/dt	65,00	60,50	62,50	65,00	63,39		60,12	59,98	62,36
Pszenica konsumpcyjna	zł/dt	81,00	79,00	82,00	82,76	81,40		83,00	79,63	81,26
Jęczmień konsumpcyjny	zł/dt	71,00	67,00	68,00	70,88	69,00		69,92	69,30	69,30
Pszenica paszowa	zł/dt	76,00	71,00	74,00	77,04	75,11	75,33	77,00	74,28	74,97
Żyto paszowe	zł/dt	63,00	59,00	59,00	62,78	61,25	59,00	58,09	56,88	59,87
Jęczmień paszowy	zł/dt	69,00	65,50	65,50	67,53	65,75	65,00	69,19	67,00	66,81
Pszenżyto	zł/dt	72,00	67,00	67,00	71,51	67,00	72,00	71,03	67,63	69,40
Owies	zł/dt	65,00	60,00	65,50	65,00	60,62		63,95	60,00	62,87
Kukurydza na ziarno	zł/dt	89,35	90,00	87,00	87,00	90,75			88,00	88,68
Groch	zł/dt	98,44	97,00		98,00	100,00				98,36
Mak	zł/dt									
Gryka	zł/dt				156,00					156,00
Łubin słodki	zł/dt	99,51	100,00		98,00	102,00				99,88
Ziemniaki przemysłowe	zł/dt	28,00	29,00							28,50

Usługi,				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
1 godz. najmu pracownika	zł/h	34,00	35,00	34,00
Orka pługiem 3-skib ciągnik do 60 KM	zł/h	207,50	213,33	250,00
Orka pługiem 3-skib ciągnik pow. 60 KM	zł/h	366,76	266,67	316,67
Podorywka	zł/h	317,86	250,00	226,67
Kultywatorowanie	zł/h	270,00	216,67	200,00
Talerzowanie	zł/h	321,86	230,00	200,00
Bronowanie	zł/h	330,00	233,33	141,25
Agregat uprawowy	zł/h	300,00	246,67	236,67
Agregat uprawowo-siewny	zł/h	353,95	316,67	270,00
Siew siewnikiem zbożowym	zł/h	265,00	233,33	210,00
Siew siewnikiem punktowym	zł/h	270,00	300,00	194,17
Sadzenie ziemniaków	zł/h		150,00	258,75
Roztrząsacz obornika+ładowacz	zł/h	685,33	373,33	410,00
Rozsiewacz wapna	zł/h	228,31	220,00	153,33
Opryskiwacz zawieszany	zł/h	197,88	130,00	148,33
Kosiarka rotacyjna	zł/h	230,00	238,33	139,17
Kosiarko-sieczkarnia	zł/h	500,00	720,00	515,63
Kombajn zbożowy	zł/h	725,87	530,00	426,88
Kombajn zbożowy zbiór kukurydzy na ziarno	zł/h	515,00	626,67	562,50
Kombajn do ziemniaków	zł/h	214,90	370,00	400,00
Kombajn do buraków	zł/h	1200,00	1465,00	900,00
Prasa do słomy kostkująca wielkogabarytowa	zł/h	267,50	256,67	212,50
Prasa do słomy (zwijająca)	zł/h	212,33	316,67	250,83
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 1 przyczepą	zł/km	7,40		7,40
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 2 przyczepami	zł/km	7,00		7,00

Małe ubojnie i przetwórnie - dzienny				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg	6,30	6,10	6,70
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg	6,50	3,73	4,08
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg	12,92	15,48	14,04
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg	5,55	8,25	9,01

Duże Zakłady Przetwórcze - dzienny				
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg			6,50
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg			4,15
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg			14,00
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg			7,00

Rejon I: Złotów, Piła, Chodzież, Czarnków-Trzcianka.

Rejon II: Szamotuły, Międzychód, Nowy Tomyśl, Grodzisk Wlkp., Wolsztyn.

Rejon III: Kościan, Leszno, Gostyń, Rawicz.

Rejon IV: Oborniki, Poznań, Środa Wlkp., Śrem.

Rejon V: Wągrowiec, Gniezno, Września, Stupca.

Rejon VI: Konin, Turek, Koło.

Rejon VII: Krotoszyn, Jarocin, Pleszew, Kalisz.

Rejon VIII: Ostrów Wlkp., Ostrzeszów, Kępno.

sierpień 2025						
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia	
38,00	34,25	33,00	33,00	33,00	34,28	
290,00	257,50	243,33	193,33	245,00	237,50	
336,67	297,50	296,67	298,00	313,33	311,53	
260,00	210,00	200,00	197,50	200,00	232,75	
180,00	200,00	200,00	197,50		209,17	
180,00	225,00	210,00	220,00	283,33	233,77	
152,50	192,50	180,00	207,50	180,00	202,14	
230,00	230,00	240,00	207,50	230,00	240,10	
265,00	275,67	285,00	270,00	280,00	289,53	
190,00	220,00	231,67	215,00	230,00	224,38	
205,00	207,50	265,00	181,67	180,00	225,42	
221,25	200,00		200,00	200,00	205,00	
307,50	350,00	360,00	373,75	373,33	404,16	
266,67	227,50	190,00	180,00	175,00	205,10	
140,00	152,50	133,33	136,00	160,00	149,76	
211,67	172,50	185,00	165,00	176,67	189,79	
500,00	650,00	675,00	743,33	653,33	619,66	
475,00	480,00	506,67	483,75	510,00	517,27	
500,00	548,33	562,50	560,00	553,33	553,54	
357,50	362,50	380,00	307,50	650,00	380,30	
900,00	956,67	1010,00	600,00	920,00	993,96	
300,00	236,67		180,00	250,00	243,33	
182,00	194,00	25,00	198,33	230,00	201,15	
7,70	7,80	7,50	7,70	7,30	7,54	
7,30	7,20	7,00	7,10	6,90	7,07	

ubój do 400 szt., sierpień 2025						
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia	
7,07	6,39	6,27	6,72	6,17	6,46	
4,50	3,93	3,96	4,50	5,30	4,56	
15,36	15,81	14,77	13,85	14,07	14,54	
8,20	10,35	9,99	10,00	9,50	8,86	

ubój powyżej 400 szt., sierpień 2025						
Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia	
7,07			6,37		6,64	
4,65			3,47		4,09	
14,78			15,73		14,84	
8,90			5,98		7,29	

Prywatni oferenci, sierpień 2025											
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia	
Prowit LP	zł/dt	310,00	310,00	365,00	337,00	306,33	340,00	340,00	313,00	327,67	
Prowit T	zł/dt	275,61	326,00	262,00	385,00	286,00	360,00	360,00	310,00	320,58	
Mieszanka PW	zł/dt	230,00	266,50	230,00	295,50	247,00	265,00	230,00	255,00	252,38	
Mieszanka PT-1	zł/dt	185,00	200,00	254,50	243,00	188,75	186,77	206,00	251,67	214,46	
Mieszanka PT-2	zł/dt	200,00	200,00	245,00	243,00	198,00	186,77	181,00	231,00	210,60	
Mieszanka L	zł/dt	200,00	202,00	198,75	231,67	213,00	208,33	200,00	227,50	210,16	
Mieszanka CJ	zł/dt	210,00	229,00	209,00	277,00	249,00	225,67	239,00	228,33	233,38	
Mieszanka B	zł/dt	200,00	200,00	209,00	304,50	195,50	220,67	228,00	223,05	222,59	
Koncentraty 10%-owe dla:											
loch	zł/dt	380,16	316,67	310,50	371,88	318,33	322,00	305,00	315,00	329,94	
prosiąt	zł/dt		330,00	317,50	543,00	349,00	361,33	348,00	356,00	372,12	
warchlaków	zł/dt	317,52	315,00	290,75	407,00	340,33	373,33	335,00	346,00	340,62	
tuczników	zł/dt	316,44	340,00	294,38	407,33	305,67	352,33	330,75	339,00	335,74	
Koncentraty 15%-owe dla:											
loch	zł/dt	350,00		326,25	341,33	346,67		328,00	315,00	334,54	
prosiąt	zł/dt	285,00		367,50	421,33	386,00				364,96	
warchlaków	zł/dt	330,00	360,00	340,00	404,33	365,67		377,00	370,00	363,86	
tuczników	zł/dt	297,96	332,00	317,50	352,00	348,00		335,00	334,00	330,92	
Koncentraty 20%-owe dla:											
loch	zł/dt	339,80		326,25	377,00	336,33	250,00	331,00	338,33	328,39	
prosiąt	zł/dt	425,60	371,33	327,00	337,50	379,50	297,00	364,33	383,00	360,66	
warchlaków	zł/dt	300,60		325,00	337,00	375,33	270,00	324,00	353,33	326,47	
tuczników	zł/dt	266,12		299,50	278,33	333,33	285,00	337,00	326,67	303,71	
Inne pasze:											
śruta sojowa	zł/dt	209,00	225,33	218,00	191,00	194,88	260,00	219,00	238,33	219,44	
śruta rzepakowa	zł/dt	146,00	140,50	155,50	133,00	158,13	164,00	163,50	168,67	153,66	
otręby pszenne	zł/dt	100,50	90,00	89,00	81,25	88,50	92,33	86,50	82,67	88,84	
otręby żytnie	zł/dt	88,50	58,00	72,67	61,00	78,50	85,00	81,00	79,00	75,46	
Nawozy mineralne:											
Mocznik (46%)	zł/dt	215,50	222,50	230,50	250,50	227,95	239,33	239,50	251,67	234,68	
Saletra amonowa (34%)	zł/dt	180,75	172,00	170,75	175,50	173,00	173,67	184,50	171,67	175,23	
Saletrzak (28%)	zł/dt	158,50	148,00	152,50	156,75	161,42	159,17	178,63	158,00	159,12	
Superfosfat granulowany (18%)	zł/dt		175,33	160,00	148,00	172,00		149,00	200,00	167,39	
Superfosfat pylisty (18%)	zł/dt		142,00	162,00		150,00			190,00	161,00	
Sól potasowa (60%)	zł/dt	182,00	174,67	182,75	179,33	175,75	184,25	185,25	207,00	183,88	
Polifoska 8:24:24	zł/dt	275,00	267,50	272,50	284,00	273,67	297,00	291,00	310,00	283,83	
Polifoska 6:20:30	zł/dt	283,33	265,33	268,75	280,50	270,88	284,00	284,75	296,67	279,28	
Polifoska 4:12:32	zł/dt	245,00	238,67	300,00	250,50	261,25	280,00	260,50	252,00	260,99	
Amofoska 4:16:18	zł/dt	148,00	165,00	187,50	221,50		175,00	237,50	220,00	193,50	
Siarczan potasu	zł/dt		365,00	355,00				368,00		362,67	
Superfosfat wzmocniony (40%)	zł/dt	264,50	250,67	255,00	261,00	262,00		235,00	262,00	255,74	

Owoce i warzywa (sprzedaż hurtowa przez rolnika), sierpień 2025										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Jabłka deserowe	zł/kg	4,40	5,00	4,48	5,03		4,45	4,55	5,03	4,70
Wiśnie	zł/kg							11,00	12,00	11,50
Truskawki	zł/kg		21,33		23,00			22,00		22,11
Pomidory gruntowe do przetwórstwa	zł/kg						7,00			7,00
Ogórki gruntowe	zł/kg	7,50	8,25	7,00	8,03		8,00	7,00	7,00	7,54
Papryka czerwona	zł/kg	11,00	10,33	9,25	7,95		11,00	8,00		9,59
Papryka zielona	zł/kg	10,00	8,50		8,00		10,00	8,00		8,90
Marchew jadalna	zł/kg	3,00	3,40	3,08	3,00	3,60	3,50	3,00	3,00	3,20
Pietruszka - korzeń	zł/kg	6,30	6,70	6,60	6,56		6,50	6,00	6,00	6,38
Buraczki czerwone	zł/kg	2,50	2,70	2,43	2,61		2,50	2,40	2,30	2,49
Seler	zł/kg	5,00	5,52	5,50	5,33		5,00	5,00	5,00	5,19
Por	zł/kg	5,50	6,10	6,10	5,99		6,00	5,50	6,00	5,88
Cebula	zł/kg	3,25	3,15	3,55	3,15	3,33	3,00	3,00	3,00	3,18
Kapusta biała	zł/kg	4,00	4,00	3,70	3,88		3,65	3,60	3,60	3,78
Ziemniaki jadalne	zł/dt	180,00	187,00	180,00	182,00	186,67	180,00	181,00	180,00	182,08
Jabłka do przetwórstwa	zł/dt				240,00		250,00			245,00
Ogórki spod osłon	zł/dt	450,00			455,00		460,00			455,00
Pomidory spod osłon	zł/dt	540,00		550,00	530,00		550,00	530,00	520,00	536,67
Kapusta biała wczesna	zł/dt			300,00				290,00		295,00
Ogórki spod osłon - długie	zł/dt	820,00		830,00	820,00		840,00	830,00	820,00	826,67
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/dt	500,00			490,00		480,00	470,00	470,00	482,00

Pozostałe ceny, sierpień 2025										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Olej napędowy	zł/l	5,89	5,76	5,88	6,00	5,97	6,05	5,94	6,08	5,95
Cena sznurka do prasy	kl.	58,33	54,80	59,00	54,43	54,00	54,00	55,75	54,00	55,54
Cena siatki do prasy	zł/dt		443,33	421,25	434,93	420,00	425,00	440,00	423,33	429,69
Słoma żytnia	zł/dt	37,00	39,00	34,58	39,00	34,00	34,00	38,00	34,00	36,20
Słoma jęczmienna	zł/dt	35,00	41,00	36,92	41,00	36,50	36,00	40,00	36,00	37,80
Słoma pszenna	zł/dt	38,00	41,60	43,00	43,00	37,00	38,00	42,00	38,00	40,08
Siano łąkowe	zł/dt	46,00	50,00	50,00	49,00	48,00	47,67	46,00	48,00	48,08
Obornik	zł/dt	18,00	19,60	18,90	21,00	21,00	21,00	20,00	19,00	19,81
Wapno węglanowe (bez kosztów transportu)	zł/dt	11,00	10,00	11,00	11,00	11,00	9,00		10,30	10,47
Wapno tlenkowe (bez kosztów transportu)	zł/dt			31,00		29,33	28,00			29,44
Cielę 40 kg	zł/szt	1033,33	1860,00	1170,00	1225,00	1161,25	933,33	1100,00	1300,00	1222,86
Młódzież bydłęca 50 kg	zł/szt	2900,00	3400,00	2425,00	3433,33	2375,00	2300,00	2550,00	2400,00	2722,92
Jałówka hodowlana	zł/szt	7400,00	6160,00	6350,00	8666,67	6150,00	7500,00	7366,67	6600,00	7024,17
Loszka hodowlana	zł/szt	933,33	1030,00	1209,38	1333,33	1125,00	850,00	833,33	883,33	1024,71
Koszty wizyty weterynarza	zł/wizytę	61,67	115,00	105,56	195,00	101,67	120,83	155,00	110,00	120,59
Inseminacja lochy (nasienie+usługa)	zł	72,00	79,00	72,92	72,50	79,00	70,00	78,33	79,00	75,34
Inseminacja krowy (nasienie+usługa)	zł	113,33	120,00	120,00	110,00	120,00	115,33	110,00	110,00	114,83
Krowa użytkowa	zł/szt	5500,00	5960,00	5966,67	8325,00	6300,00	7066,67	5800,00	5933,33	6356,46
Jednostka zbożowa	zł/dt	68,25	63,88	66,00	68,09	65,68	66,44	67,06	64,54	66,24

Mleko, sierpień 2025										
Wyszczególnienie	jedn.	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Mleko - średnia cena w kl.extra	zł/l	2,11	2,28	2,34	2,29	2,19	2,20	2,21	2,27	2,24

PRENUMERATA:

Bezpośrednio w redakcji można zamówić prenumeratę indywidualną lub zbiorową na dowolny okres. Na prenumeratę zbiorową, powyżej 10 egzemplarzy czasopisma, udzielamy 25% rabatu.

Opłatę za wysyłkę należy przelać na rachunek Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań, numer konta: 31 1130 1088 0001 3152 0620 0003.

Adres, na który mamy wysyłać czasopismo należy wysłać do redakcji pocztą lub mailem: poradnik.gospodarski@wodr.poznan.pl, razem z dowodem wpłaty.

KOSZT PRENUMERATY:

ROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy

39,82 zł – z wysyłką pocztową

PÓŁROCZNEJ

0,00 zł – odbiór u doradcy

21,72 zł – z wysyłką pocztową

Realizując obowiązek informacyjny, wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1) – dalej RODO, Zamawiający informuje, że: 1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych (ADO) jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu 60-163 Poznań, ul. Sieradzka 29, adres mailowy: wodr@wodr.poznan.pl, tel. 61 868 52 72.

2. W sprawach związanych z ochroną danych osobowych może Pani/Pan kontaktować się z powołanym przez ADO Inspektorem Ochrony Danych, na adres mailowy: iod@wodr.poznan.pl.

3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane na podstawie:

a) art. 6 ust. 1 lit. b) RODO, w celu realizacji zamówienia na prenumeratę miesięcznika „Poradnik Gospodarski”,

b) Art. 6 ust. 1 lit. c) w celu rozliczenia opłat za prenumeratę miesięcznika.

4. Odbiorcami Pana/Pana danych mogą być:

a) podmioty uprawnione do obsługi doręczeń (kurierzy, operatorzy pocztowi),

b) podmioty, którym powierzyliśmy przetwarzanie danych osobowych na podstawie odrębnych umów (np. serwis sprzętu IT),

c) organy i podmioty upoważnione z mocy prawa.

5. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym nastąpiła rezygnacja z prenumeraty i została wystawiona ostatnia faktura/rachunek.

6. Pani/Pana dane osobowe nie będą profilowane oraz poddawane zautomatyzowanym procesom decyzyjnym.

7. Pani/Pana dane nie będą przekazywane do Państw trzecich oraz organizacji międzynarodowych i nie będą podlegały transgranicznemu przetwarzaniu.

8. Ma Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych osobowych, do ich sprostowania, usunięcia w zakresie wynikającym z przepisów prawa, ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania, a także prawo do przeniesienia swoich danych osobowych.

9. Ma Pani/Pan prawo wnieść skargę do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa). Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i skróć w tekstach. Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych i nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

KWIATY JADALNE – SUROWCE O PROZDROWOTNYCH WŁAŚCIWOŚCIACH

Kwiaty cenione są przede wszystkim za swoje walory dekoracyjne i zapachowe. Konsumpcja kwiatów dla większości osób kojarzy się zapewne ze swoistym trendem panującym wśród społeczeństwa szukającego coraz to nowych doznań smakowych oraz zdrowej, naturalnej żywności. Nie mniej jednak spożywanie kwiatów jadalnych przyjęło się już w wielu kulturach na całym globie.

AGNIESZKA KASPRZAK | DORADCA WODR W POWIECIE OSTRZESZOWSKIM

Rośliny o kwiatach jadalnych od wieków fascynują ludzi nie tylko z uwagi na swoje piękno, ale także właściwości kulinarne i prozdrowotne. Choć w polskiej kulturze kulinarnej nie są one jeszcze wykorzystywane na szeroką skalę, to w wielu krajach, takich jak Francja, Włochy czy kraje Azji, kwiaty od dawna stanowią cenny składnik diety. Ich zastosowanie w kuchni i medycynie naturalnej zyskuje na popularności dzięki bogactwu substancji odżywczych, walorom smakowym oraz estetycznym.

TROCHĘ HISTORII...

Mnóstwo gatunków kwiatów jadalnych stosowano już w starożytnym Rzymie i starożytnej Grecji. Pierwsze wzmianki na temat wykorzystania kwiatów jadalnych pojawiły się w 140 r. p.n.e. i pochodzą z ksiąg z Bliskiego Wschodu. Spożywanie kwiatów jadalnych ma także długą tradycję wśród rdzennych Amerykanów oraz w kulturze kulinarnej Azji. W głównej mierze stosowano kwiaty róży i drzewa pomarańczowego. Kwiaty jadalne służyły jako przyprawy i wzmacniacze smaku zarówno w potrawach słodkich jak i słonych. Stanowiły one składniki pożywienia uważane za lecznicze. W Chinach i Japonii od wieków, aż po dzień dzisiejszy, stosuje się chryzantemę jako dodatek do dań czy naparów. Do dziś również wykorzystuje się wodę różaną do słodzenia mięs i napojów w rejonie Bliskiego Wschodu. W starożytnej Francji ceniono kwiaty nagietka jako dodatek do rozmaitych sałatek, natomiast kwiaty fiołka wykorzystywano do barwienia cukru, syropów, a także różnych napojów. Z kolei w Środkowej Europie zjadano się kwiatami czarnego bzu smażonymi w cieście, a kwiaty mniszka lekarskiego gotowane z cukrem spożywano jako zamiennik miodu. Poza tym kwiaty jadalne znalazły swoje zastosowanie w ozdabianiu posiłków przygotowywanych dla szlachty, w szczególności przy okazji świąt czy też bankietów.

Na terenie Polski uprawianych jest blisko 80 gatunków roślin, których kwiaty nadają się do spożycia bądź do bezpośredniego, bądź po obróbce technologicznej. Można je jeść jako produkty świeże, suszone lub w formie kandyzowanej. Przyrządza się z nich wszelkiego rodzaju syropy, nalewki, napary, wina, zupy, ciepłe potrawy, desery, a także stosuje jako dodatek do ciast, deserów, sałatek i herbaty.

Najbardziej popularnymi kwiatami jadalnymi są kwiaty warzyw, m.in.: brokuł, kalafior, koper ogrodowy, ogórek siewny, dynia zwyczajna, czosnek, szczypiorek, czy fasola wielokwiatowa. Do celów spożywczych wykorzystuje się także kwiatostany roślin ozdobnych takich jak: stokrotka polna, ostropest plamisty, mniszek lekarski, chaber bławatek, bez czarny, koniczyzna łukowa, męczennica, lawenda, nasturcja większa, róża damasceńska, nagietek lekarski oraz wrzós zwyczajny.

SUBSTANCJE OBECNE

W KWIATACH JADALNYCH I ICH WŁAŚCIWOŚCI

Badania nad składem chemicznym kwiatów pozwoliły na stwierdzenie obecności w nich wielu substancji, z których większość odznacza się właściwościami prozdrowotnymi. Kwiaty stanowią bogate źródło różnych minerałów, w głównej mierze – magnezu, potasu, wapnia i fosforu. Są w nich obecne także mikroelementy, takie jak: miedź, cynk, żelazo i mangan, a także związki bioaktywne. Wprowadzenie do diety roślin bogatych w potas zalecane jest na przykład przy zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym. Poza tym potas w połączeniu z sodem odpowiada za regulację ciśnienia osmotycznego w komórkach. Z kolei makro- i mikroelementy wchodzą w skład układów enzymatycznych w organizmie człowieka. Kwiaty cenione są również jako surowce bogate w polifenole,

które charakteryzują się silnymi właściwościami przeciwutleniającymi, a tym samym chronią organizm przed wieloma chorobami, jak cukrzycą, nowotworami czy chorobami układu sercowo-naczyniowego. Zatrzymują procesy utleniania w organizmie, a tym samym opóźniają starzenie. W składzie kwiatów zawierają się także karotenoidy takie jak: wiołaksantyna, β -karoten i luteina. Mają one również właściwości antyoksydacyjne oraz biologiczne z uwagi na swoją aktywność prowitaminową. Zasobność pokarmu w karotenoidy przyczynia się do obniżenia cholesterolu (szczególnie frakcji LDL), łagodzi objawy retinopatii cukrzycowej oraz zwiększa peroksydację glutationu, co pozwala skutecznie bronić się przed chorobami przewlekłymi. Karotenoidy jako silne przeciwutleniacze wspomagają pracę układu immunologicznego. Flawonoidy na przykład odpowiadają za ochronę DNA przed oddziaływaniem wszelkich czynników mutagennych. Apigenina z kolei odgrywa istotną rolę przy procesie powstawania neuronów. Na uwagę zasługuje fakt, że zawartość karotenoidów i polifenoli w niektórych gatunkach kwiatów jadalnych jest znacznie większa niż w znanych warzywach, takich jak cebula, kapusta czy też ogórek, bądź owocach – śliwkach, porzeczkach, jagodach. Przeważnie im bardziej intensywne wybarwienie rośliny (w szczególności dotyczy to odcieni czerwono-fioletowo-niebieskich lub zielonych) tym większa zawartość substancji, określanych mianem prozdrowotnych, ta część rośliny w sobie zawiera.

Jak każdy pokarm roślinny kwiaty jadalne stanowią cenne źródło wielonienasyconych kwasów tłuszczowych, błonnika i białka roślinnego. Odznaczają się niską kalorycznością i nie zawierają cholesterolu. Zawarte w kwiatach fitosterole przyczyniają się do poprawy metabolizmu lipidów. Kwiaty jadalne charakteryzują się dość często zawartością takich związków, które przyczyniają się do zwiększenia przyswajalności innych substancji będących składnikami potrawy.

WYKORZYSTANIE I LECZNICZE DZIAŁANIE WYBRANYCH KWIATÓW JADALNYCH

MNISZEK LEKARSKI

Potocznie nazywany mleczem. Jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych ziół w Polsce, choć często uznaje się go za szkodliwy chwast. Zrywa się go dość wcześnie i wykorzystuje jako składnik do sałatek, syropów lub nalewek, a smażony w cieście naleśnikowym uznawany jest za rarytas. Ceniony za swój miodowy smak. Kwiaty mniszka lekarskiego działają stymulująco na wątrobę – poprawiają jej funkcjonowanie oraz mają wpływ na spowolnienie procesów marskości. Wykorzystuje się je również w leczeniu chorób skórnych oraz dolegliwości związanych z nerkami i drogami moczowymi. Mniszek wspiera także układ trawienny. Z uwagi na swoje silne właściwości moczopędne działa oczyszczająco na organizm.

FIOŁEK TRÓJBARWNY

Znany od wieków jako antidotum na gorączkę, kaszel, zapalenie gardła i choroby skóry. Nasze babcie również wykorzystywały kwiaty fiołka trójbarwnego jako składnik naparów do leczenia tych dolegliwości. W potocznym języku funkcjonuje jako bratek. Charakteryzuje się silnym działaniem oczyszczającym, a co za tym idzie – uwalnia organizm z toksyn. Stosuje się go w leczeniu chorób nerek, przewlekłych stanów zapalnych oraz przy zaburzeniach przemiany materii. Kwiaty bratka odznaczają się bardzo dużą zawartością witaminy C, antyoksydantów oraz substancji oczyszczających. Fiołek trójbarwny znany jest w ziołolecznictwie jako najskuteczniejszy środek w leczeniu trądziku. Z uwagi na delikatny i słodkawy smak idealnie nadaje się do sałatek, syropów, deserów, koktajli oraz do dekorowania ciast czy drinków.

NAGIETEK LEKARSKI

Należy do najpopularniejszych ziół stosowanych w leczeniu chorób i stanów zapalnych skóry. Badania kliniczne jednoznacznie wskazują na pozytywne działanie nagietka na owrzodzenia skóry, przyspieszenie gojenia ran oraz łagodzenie poparzeń. Wyciąg z tej rośliny powszechnie stosuje się w stłuczeniach i wszelkich urazach, a także zasinieniach ciała (również pod oczami). Nagietek znalazł zastosowanie jako środek leczniczy o właściwościach spazmolitycznych – działa rozkurczowo głównie na układ pokarmowy, ale również przy bólach menstruacyjnych. Doskonale sprawdzi się jako środek niwelujący dolegliwości związane z menopauzą. Poza tym działa przeciwgrzybiczo i hamuje rozwój nowotworów łącznie z przerzutami, co zostało potwierdzone wieloma badaniami. Roślina ta jest ogromną nadzieją dla ludzkości jako istotny element w opracowaniu innowacyjnych terapii antyrakowych oraz panaceum na skutki uboczne radioterapii. Oprócz leczniczego zastosowania nagietek lekarski wykorzystywany jest również kulinarnie. Jego jasne, pomarańczowe kwiaty charakteryzują się lekko pikantnym smakiem, używane są jako zamiennik szafranu. Stanowią dodatek do sałatek, ryżu oraz zup. Kwiaty nagietka możemy dodawać do oliwy i macerować w nasłonecznionym miejscu, a następnie skraplać powstałym maceratem wszelkie potrawy. Idealnie nadają się do sporządzania naparów, a także może być dodatkiem do herbat.

LAWENDA

Jest rośliną o aromatycznym zapachu i skarbnicą substancji o leczniczych właściwościach, z których najcenniejszym jest olejek eteryczny. Dzięki obecności w nim niezwykle rzadko spotykanych substancji działa on bezpośrednio na ośrodkowy układ nerwowy. Łagodzi zmęczenie, pozwala się odprężyć i zrelaksować a także pomaga w zasypianiu. Roślina ta wykazuje również działanie moczopędne, napotne, a także pobudza wydzielanie soków żołądkowych, a tym samym poprawia apetyt i przyspiesza procesy trawienne. Wykorzystuje się ją jako środek rozkurczowy na górne drogi oddechowe, drogi żółciowe i jelita. Znane jest również stosowanie lawendy zewnętrznie jako środek w łagodzeniu podrażnień skórnych, uśmierzaniu bólu czy też hamowaniu rozwoju drobnoustrojów chorobotwórczych. Z uwagi na intensywny, aromatyczny smak lawenda ma bardzo szerokie zastosowanie w kuchni. Doskonale komponuje się z mięsem, deserami czy napojami. Dodaje się ją również do sałatek, ciast i jako surowiec do naparów. Stanowi składnik mieszanki przyprawowej znanej jako zioła prowansalskie. Kwiaty lawendy wykorzystuje się do produkcji miodu, lawendowego cukru oraz orzeźwiających lemoniad.

CZARNY BEZ

Jest jedną z kluczowych roślin w wierzeniach i zwyczajach ludowych. Od dawien dawna przypisywano jej święte znaczenie. Nasi przodkowie wykorzystywali czarny bez w leczeniu rozmaitych chorób. Jego działanie zauważył już sam Hipokrates w leczeniu chorób ginekologicznych i dolegliwości układu moczowego. Kwiaty czarnego bzu mają właściwości antyoksydacyjne, oczyszczające, przeciwbólowe, przeciwgorączkowe, przeciwzapalne, bakteriobójcze i antywirusowe. Działają napotnie i wykrztuśnie, a także przyspieszają przemianę materii. Czarny bez powszechnie stosowany jest w celu wzmocnienia odporności organizmu. Swoje wzmacniające działanie zawdzięcza dużej ilości witamin: A,B,C oraz soli mineralnych, jak żelazo, wapń, fosfor, potas, magnez i miedź. Kwiaty bzu znajdują swoje zastosowanie jako syropy, nalewki i dodatki do deserów. Przyrządza się z nich prozdrowotne naleśniki poprzez zanurzenie kwiatów bzu w cieście i usmażenie na oleju.

Podsumowując, należy stwierdzić, że kwiaty jadalne to wyjątkowe surowce, które łączą w sobie walory estetyczne, smakowe i prozdrowotne. Ich bogactwo składników odżywczych i właściwości lecznicze czynią je cennym dodatkiem do diety i naturalnej medycyny. W dobie rosnącego zainteresowania zdrowym stylem życia i ekologiczną żywnością kwiaty jadalne mają ogromną szansę stać się nieodłącznym elementem współczesnej kuchni. Ważne jest jednak, aby korzystać z nich świadomie, zwracając uwagę na ich pochodzenie i bezpieczeństwo. Włączanie kwiatów jadalnych do codziennej diety to nie tylko sposób na zdrowie, ale także na odkrywanie nowych smaków i doznań kulinarnych. ■

Źródła:

Kalemba-Drożdż Małgorzata. 2016. *Jadalne kwiaty. 178 przepisów na dania z kwiatów*. Bielsko-Biała: Pascal.

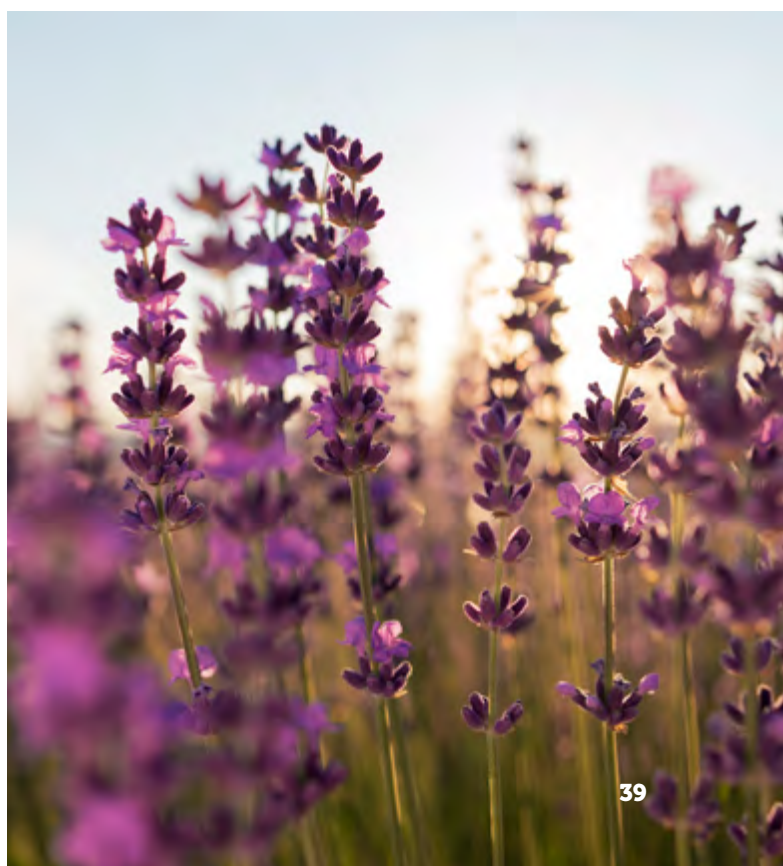
Krzyżmińska Agnieszka. 2016. *Moda na jadalne kwiaty*. Działkowiec 11.

Sikora Elżbieta. 2010. *„Jadalne Kwiaty”*. Działkowiec 3.

Recht Christina, Felix Max Wetterwald. 2010. *Dzikie rośliny: zioła, owoce i kwiaty. Zbiór i zastosowanie. Ponad 80 przepisów*. Warszawa: Klub Dla Ciebie.

<https://zywienie.medonet.pl/produkty-spozywcze/jadalne-kwiaty-wartosci-odzywcz-e-wlasciwosci-zdrowotne-gatunki/gdhpkmw>;

<https://twig.pl/6-kwiatow-jadalnych-ktore-dodadza-zdrowia-i-uciesza-oko>.

WYBRANE FORMY OPODATKOWANIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

Od pradawnych dziejów społeczeństwa miało do czynienia z podatkami.

*Są one nieodłącznym elementem działania państwa,
dzięki czemu zasilony budżet może zostać później odpowiednio
zagospodarowany na różne dziedziny życia społecznego.*

AGNIESZKA PRZYBYŁA | DORADCA WODR W POWIECIE KONIŃSKIM

Warto jednak mieć na uwadze, że z podatkami mamy do czynienia praktycznie na każdym kroku. Czy to zakupy w sklepie, czy to opłaty za dane usługi, czy to nawet taka działalność rolnicza, który (wydawać by się mogło) nie musi być wcale powiązana z podatkami.

W przypadku działalności rolniczej można rozróżnić dwie podstawowe gałęzie: typową działalność prowadzoną na gruntach rolnych oraz działalność gospodarczą powiązaną z rolnictwem. Warto jednak większą uwagę poświęcić pierwszemu zagadnieniu, ponieważ dotyczy ono dużej liczby rolników działających na terenie naszego kraju.

Typowa działalność rolnicza opiera się na Ustawie o podatku rolnym z 1984 roku. Sama ta ustawa wprowadza pojęcie podatku rolnego, którego nie można interpretować jako podatku dochodowego (jak np. PIT – zależnego od dochodów), a raczej powinno się go interpretować jako podatek majątkowy, ponieważ fundamentami dla jego rozliczenia są powierzchnia i jakość gruntów.

Rodzaje użytków rolnych	Grunty orne				Łąki i pastwiska			
Okręgi podatkowe	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Klasa użytków rolnych	Przeliczniki							
I	1,95	1,80	1,65	1,45	1,75	1,60	1,45	1,35
II	1,80	1,65	1,50	1,35	1,45	1,35	1,25	1,10
IIIa	1,65	1,50	1,40	1,25				
III					1,25	1,15	1,05	0,95
IIIb	1,35	1,25	1,15	1,00				
IVa	1,10	1,00	0,90	0,80				
IV					0,75	0,70	0,60	0,55
IVb	0,80	0,75	0,65	0,60				
V	0,35	0,30	0,25	0,20	0,20	0,20	0,15	0,15
VI	0,20	0,15	0,10	0,05	0,15	0,15	0,10	0,05

Podatek rolny obowiązuje zarówno właścicieli, jak i posiadaczy gruntów rolnych (np. dzierżawców). Za podstawę obliczenia podatku przyjmuje się liczbę hektarów przeliczeniowych (w zależności od klasy i rodzaju gruntów). Tutaj jednak potrzebna jest nietrudna matematyka, ponieważ trzeba odpowiednio określić klasę własnych użytków rolnych i okręg podatkowy, a następnie dopasować odpowiedni współczynnik i przemnożyć go przez liczbę posiadanych hektarów (tabela obok). W dodatku trzeba też zwrócić uwagę na cenę żyta, ponieważ jej wartość jest powiązana z maksymalną dopuszczalną stawką tegoż podatku.

Mimo wszystko rolnicy nie muszą aż tak obawiać się wszelakich obliczeń – to gmina jest odpowiedzialna za ustalenie takowej stawki, a zainteresowanym pozostaje jedynie zapoznać się z liczbą hektarów przeliczeniowych, aby później dojść do wniosku, ile mogliby zapłacić podatku za rok. Trzeba pamiętać o zgłoszeniu gruntów do opodatkowania w gminie, a także o zapłacie w wyznaczonym terminie.

Jednak nie każdy rolnik będzie musiał takowy podatek opłacić. Wyżej wspomniana ustawa określa zwolnienia i ulgi podatkowe (por. Rozdział 4 Ustawy o podatku rolnym), gdzie można się zapoznać, jakie konkretne tereny lub grunty danej klasy są zwolnione z takiego podatku. Trzeba jednak być uważnym i nie interpretować przepisów ponad ich treść, by później nie doszło do jakichkolwiek niepotrzebnych porozumień.

Rolnicy też nie muszą się obawiać o opłacenie podatku PIT, ponieważ w związku z specyfiką prowadzonej działalności są oni podporządkowani w głównym stopniu pod podatek rolny. Zdarzają się jednak wyjątki, gdzie prócz podstawowej działalności opartej na rolnictwie, dochodzą również inne poboczne (lub główne) działalności gospodarcze, które w swojej specyfice podlegają innemu opodatkowaniu.

Jednym z takich podatków będzie wspomniany wyżej PIT. Można się zastanawiać, dlaczego raz będzie zwolnienie z PIT-u, a raz tego zwolnienia nie będzie. Otóż wszystko zależy od tego, czym takowy właściciel gruntów się zajmuje poza gospodarowaniem tymi gruntami. Jeżeli rolnik zajmuje się dzierżawieniem gruntów lub

najmiej sprężu rolniczego, to wtedy taka działalność będzie wymagała do opłaty podatku dochodowego. Zdarzają się oczywiście kolejne wyjątki, jednakże wymagają one dogłębnej analizy i lepiej je skonsultować z kompetentną w tym zakresie osobą.

Co ciekawe: rolnicy prowadzący działalność agroturystyczną również mogą być zwolnieni z opłaty podatku dochodowego, jeżeli liczba wynajmowanych przez nich pokoi nie przekracza pięciu. Powyżej tej liczby muszą (tak jak w pozostałych podstawowych przypadkach) zobowiązać się do opłaty podatku dochodowego.

Działalność rolnicza może być też opodatkowana podatkiem VAT, jednakże i tutaj trzeba zaczerpnąć porady specjalisty, który odpowiednio wprowadzi rolnika w tzw. Świat handlu. Uzyskanie statusu czynnego podatnika VAT wymaga rejestracji do VAT na formularzu VAT-R

Warto pamiętać, że mamy do czynienia z wieloma rodzajami podatków, które w dużej mierze są uzależnione od specyfiki prowadzonej działalności. Może to wydawać się skomplikowane, ale po odpowiednim przeanalizowaniu ogólnodostępnych informacji lub przedyskutowaniu tego ze specjalistą, formy opodatkowania działalności rolniczej staną się o wiele bardziej zrozumiałym zagadnieniem. ■

Źródła:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19840520268/U/D19840268Lj.pdf>

<https://www.ifirma.pl/blog/jak-rozliczyc-gospodarstwo-rolne-podatek-dochodowy-i-vat/>

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT)

UWAGA! TYLKO DO 30 LISTOPADA 2025

Rolnicy hodujący bydło mięsne mogą otrzymać 5 000 zł dopłaty za zakup czystorasowego buhaja powyżej 13 miesięcy, posiadającego świadectwo zootechniczne. Wsparcie przysługuje maksymalnie na jednego buhaja na każde 15 krów utrzymywanych w gospodarstwie.

Wnioski należy składać w biurach powiatowych ARiMR – osobiście, pocztą lub elektronicznie – najpóźniej do 30 listopada 2025 r.

Więcej informacji znajdą Państwo pod adresem: <https://www.gov.pl/web/arimr/dofinansowanie-zakupu-buhajow-za-polmetkiem>

z Kalendarza Rolniczego dodatku do „Poradnika Gospodarskiego” z 1905 roku

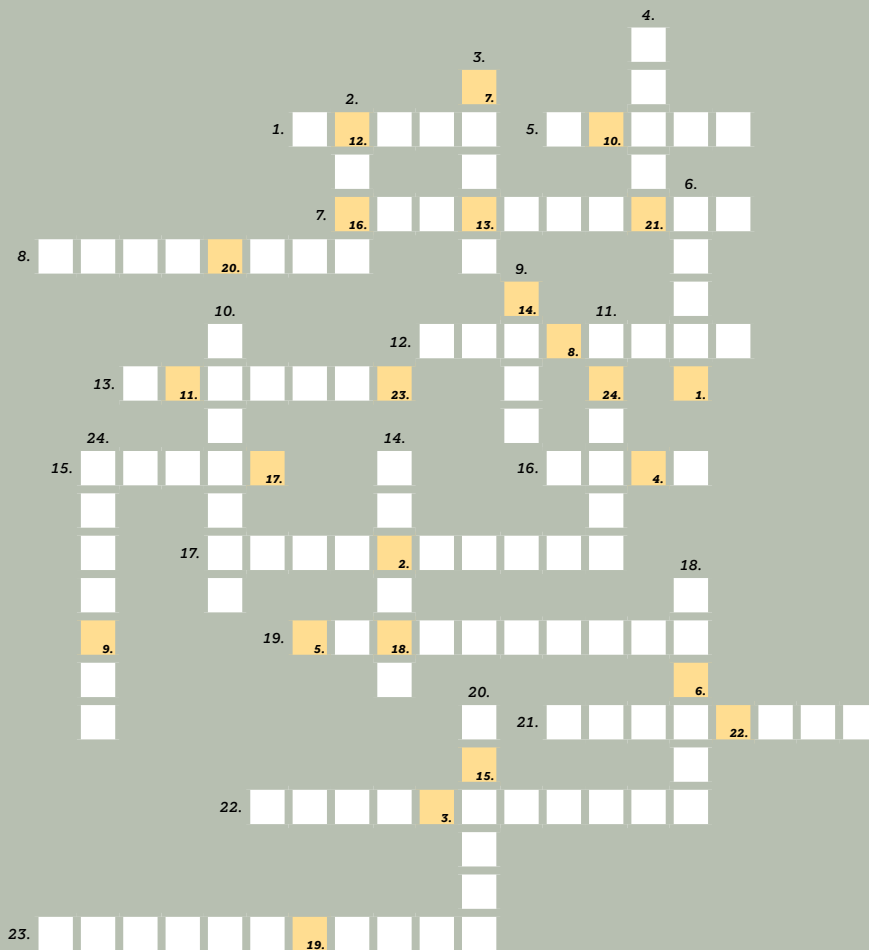
Przypomnienia na Wrzesień

Spręż zboża w zeszłym miesiącu ukończony, tak samo potrawu. Zrobić obrachunek zapasów słomy i paszy, ziarna itd. i obliczyć, aby starczyło aż do nowego żniwa, zamówić potrzebne makuchy itp. Rozpocząć spręż ziemniaków około 8-go. Kopców z ziemniakami nie okopywać za mocno, aby się ziemniaki nie zaparzyły. Po 10-tym siew oziminy. Tylko gdzie grasują szkodliwe muchy lub cykada, siać ją dopiero po 20-tym a zaraz w pierwszych dniach września, na polu pod oziminę przeznaczonem zasiać z brzegu wąski pas żyta, na którym muchy zbożowe znieść mogą jajka. Pasy te zniszczyć należy przed właściwym siewem oziminy. Drenowanie pól można rozpoczynać, nic ku temu już nie zawadza. Inwentarz — w wielu gospodarstwach stawa już w tym miesiącu na stajni. Bardzo dobrze, gdy obok suchej paszy może jeszcze dostawać potrosze zielenizny. Kto ma żołędzie w lesie, niech tam wypędza świny. Świeżo oprzęganym żrebackom trzeba pofolgować w pracy. Drób po odłączeniu własnej potrzeby teraz podtuczać i sprzedawać. Gęsi się we wrześniu także podskubuje. Kopać doły do jesienno sadzenia drzew owocowych, sadzenie w jesieni pewniejsze niż sadzenie na wiosnę.

KĄCIK ROZRYWKI

PATRYK CHABASIŃSKI | DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Ogłaszamy konkurs, w którym do wygrania jest powerbank z logo WODR. Aby wziąć udział w losowaniu nagrody, należy przesłać prawidłowe hasło z krzyżówki na adres mailowy redakcji Poradnika Gospodarskiego tj.: gospodarski@wodr.poznan.pl
Termin upływa w dniu 25 września 2025 roku.

POZIOMO:

1. Dająca mleko dorosła samica bydła domowego.
5. Ręczne narzędzie rolnicze służące do przerzucania siana, słomy lub obornika.
7. Zakład wytwarzający sery.
8. Urządzenie umieszczone na orbicie Ziemi, służące do obserwacji jej powierzchni czy zbierania danych o atmosferze.
12. Niewielki budynek gospodarski służący do hodowli i utrzymywania gołębi.
13. Szczególna forma dzierżawy lub najmu, polegająca na odpłatnym przekazaniu w użytkowanie wybranej rzeczy (np. samochodu).
15. Organiczna okrywa ochronna gleby, umieszczona na jej powierzchni w celu ograniczenia niekorzystnych czynników siedliskowych na warunki uprawy roślin.
16. Dawna jednostka miary oznaczająca 60 sztuk.
17. Zabiegi mające na celu uregulowanie stosunków wodnych w glebie poprzez osuszanie lub nawadnianie pól.
19. Jeden z elementów korpusu płuznego, mocowany bezpośrednio nad lemieszem i służący do odwracania i układania skib.
21. Wykorzystywany dawniej rodzaj pokrycia dachowego ze słomy lub trzciny.
22. Maszyna rolnicza służąca do cięcia słomy, siana lub zielonek na sieczkę.
23. Uprawa roślin w roztworach wodnych, bez użycia gleby.

PIONOWO:

2. Krople wody na trawie o poranku.
3. Ograniczony bruzdami, wąski, długi pas pola uprawnego.
4. Afrykańskie państwo ze stolicą w Chartumie.
6. Egzotyczny korzeń o ostrym smaku i zapachu, służący jako dodatek do herbaty i ważny składnik w kuchni azjatyckiej.
9. Główna część zboża, w której dojrzewają nasiona.
10. Budynek służący jako miejsce spotkań i wyszynku oraz ewentualnie dom zajezdny przeznaczony dla podróżnych.
11. Stolica Kolumbii.
14. Pasiasty chrząszcz niszczący uprawy ziemniaka.
18. Ręczny wózek na jednym kole.
20. Handlowa nazwa rokiety siewnej.
24. Zmiana w materiale genetycznym organizmu.

Rozwiązanie krzyżówki z lipca: Sezon żniwny.

SZAKSZUKA

JACEK STRYKOWSKI | SEKCJA PROMOCJI I WYDAWNICTW

SKŁADNIKI:

Cztery dojrzałe pomidory

Cebula

Jedna duża papryka

Ząbek czosnku

Trzy jajka

Masło lub oliwa do smażenia

Sól, pieprz, kolendra, 1/3 łyżeczki słodkiej papryki, szczypta gałki muszkatołowej, szczypta kuminu

Świeża kolendra lub szczypiorek

Lato powoli zbliża się do końca ale w naszej kuchni nadal możemy cieszyć się letnimi warzywami. Szczególnie teraz gdy zostają nam te miękkie i bardziej dojrzałe warzywa warto je wykorzystać i przygotować przepyszną szakszuke

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA:

Lato powoli zbliża się do końca, ale w naszej kuchni nadal możemy cieszyć się sezonowymi warzywami, popularnymi właśnie o tej porze roku. Szczególnie teraz, gdy pod ręką są miękkie i bardziej dojrzałe warzywa, warto je wykorzystać w tym przepisie i przygotować przepyszną szakszuke.

Pomidory najlepiej sparzyć wrzątkiem, żeby łatwiej pozbyć się skórki. Następnie usuwamy twarde części, a pomidora kroimy na mniejsze kawałki. Paprykę kroimy w kostkę, cebule obieramy z łupin i kroimy w drobne piórka, czosnek przeciskamy przez tarkę.

Przygotowanie szakszuki zaczynamy od podsmażenia na oliwie cebuli oraz czosnku. Kiedy cebula się zeszkli, dodajemy pokrojone pomidory oraz przyprawimy do smaku. Czekamy aż pomidory się rozpadną (trwa to około 10-12 minut) wtedy możemy dodać pokrojoną paprykę. Dusimy wszystko na małym ogniu przez kilka minut. Teraz przychodzi pora na dodanie jajek, wybijamy je ostrożnie na wierzch naszego dania. Zakrywamy pokrywką i dusimy na małym ogniu aż białka się zetną, a żółtka pozostaną płynne. Danie gotowe.

Smacznego! ■

Zgłoś się do Integrowanej Produkcji Roślin – zyskaj nawet 343 euro/ha

**Pamiętaj - termin zgłoszenia upraw
jednorocznych do systemu IPR to 30 dni
przed siewem.**

Uprawy zgłoś do jednostki
Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.

✓ Szybko ✓ Przejrzystość ✓ Z doświadczeniem

**Sprawdź co zyskujesz
wybierając
Ekogwarancję PTRE**

WIĘCEJ INFORMACJI:

odwiedź stronę: www.iprcert.pl

napisz: ip@gwarancja.pro

zadzwoń: 881 181 181

Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.
biuro:
ul. Nałęczowska 1
21-008 Dąbrowica k. Lublina